దేహిముఖాబ్జని • భాసురవసుపూర్ణదీన • బాంధవసితరా
ళాయతలోచన • పావనకర రామనామ భద్రదలంబానూ.

దరువు — అటతాళము

గాగకన్నియలొచ్చిరి । ధీవరమానురాగసపుఖ్యాతి హెచ్చిరి । నాగ
మరువుదీగెలసరిబోలు । భోగాంగములచందనాదులుశోభిల్ల ॥ నా॥ గ
ళలబంతులు । చేనొసగివద్దిల్లజేయుచు యింతులు । వుల్లాసమున
నాంధ్రఘుల్పైడి । బిళ్ళలుంకెలు ఘల్లుఘల్లునమ్రోయగ ॥ నా॥ ౨ వ
మసామ్యులగా । కాంతులమించిమిన్నందగ మా ఖని ల్లలా । చెన్నొం
దినాన్నరతిలకము । తిన్నగజాల్చి ప్రసన్నానందము కొల్ల ॥ నా॥ ౩॥
నుంగజూడగా । సుందరఫుల్లాంబురుహ లోచనలాడగా ధరణిమి
పురి రామదాసుని । పరగనేలినవానిస్మరణయే నాడిక ॥ నా॥ ॥౪॥

చెలికత్తెవాక్యం

ాయనిప్పంచాశుక ములమాడ్కనెరుంగు పైడిముద్గాంగములు
ాకాంతులీనవచ్చిన లలనామణు లెవ్వరో సనాసరిజెపుడీ।

నాగకన్యలవాక్యం. ద్విపద

నరే నిక్కముగ మామొక్క । చెలువంబునీకు చెప్పెర చెల్వదాము
ాకద్వీపద మందునక్క తీర । గలనాగకన్య కలమైదుగురము

గూడిచెలియొక తెముక్కవలు చేయగను । వేడుకొనక యింతి విడియంబులొసగ
తలిరుబోణొకతె చందనమలందగను । జలజాక్షి యొకతె హేమచ్ఛత్రికలు జేయ
నెలతయొకర్త పన్నీరుజల్లగను । పొలతియొక్క తెమల్లెపువ్వులబంతులివ్వ
పంకజాక్షులు కాంత పాంఖాలు విసుర । పొంకముగ రాణి పుష్పాదివలువ
లవిరళంబుగదాల్చి నభిగుల ల్వన్నె । కలికలు దొడగి నేత్రమ్ములనను వైన
కాటుకల్ బెట్టి చక్కని సొమ్ములను । పాటల బాలుముడిచి పాపటల్ దీర్చి
సొంపుఘటించు కస్తూరి తక్కబొట్టు । యింపుగజేర్చి వాలికసుగంధంబు
మెలది సురత్న చామీకరాభరణ । ములు ధరియించి యీముద్దియలతోటి
పసిడిపల్లకి లెక్కి భాసురభక్తి । పోసగ మిట్టదొడ్డిపురి శౌరి నెంచి
వచ్చితిమి లకు జవ్వని తెరవెళ్ళి । యిచ్చతో మహిమలికదెల్పెదాము

తెరవెళ్ళేకీర్తన.

నాగకన్నియలమే మోయమ్మా । యేవరము గూడివేగ తెరవెళ్ళి
దామెకొ మ్మా ॥ భూగగనచర స్త్రీగణములుమము । బాగుగాగని మదిలో
గోసయాడగ ॥నాగ॥ ॥౧॥ ఆణిముత్యములసరులు జారా । కాంచనభూషమ్రోశె
ణిబహుకాంతులొందమిరా ।క్షౌశోన సర కేణుయానములు । జాతగన్ని
సురరాణులుమించిన ॥నాగ॥౨॥ సరసీరుహాక్షులాతోను యెల్లపుడు మేము
పరమానురాగ మొందుచును । ఆరుదగ మిట్టదొడ్డి పురినిలయుండగు పరమా,
త్మునిని సంస్మరణచేయుచును ॥నాగ॥౩॥

ద్విపద.

కన్నియవినవె నిక్కముగ మాయొక్క । విన్నపంబంత సవిస్తరంబుగనూ
విమలభాషలుగుల్క వినుపింతునేను । కమలజుడైన కశ్యపుకు మామాను
అత్తలు వనము పుష్పలందులో వలస । దాత్రియురాలు కద్రూపుత్రులగు ద్వి
త్రింశతిగుడుసు వృదేవర లుసప్త । వింశతిగురుమరుగలి; వీరిమధ్య
నవతరించిన కాళియాహి నాయకుడు । ధవుడు నాగేశ్వరుడు తద్రిగారమ్మ
నవనీలవేణియెలనాగమాతల్లి । పల్లవారుణ పాదపద్మలగువీరు
చల్లెంద్రుడనుమ్మఈచెంగలాక్షులా । యొప్పునా మను వినుమొయ్యనరుచర
కప్పయీయింతి కుంకుమగంధియావ । దూటిసుగంధియాతో యుజవేణి

లగంధి యూజనగంధిసుగంధి । నా పేరు మిసిదోడ్డి నాథునియొక్క
గల్గన పద్మగంధినోయమ్మా.

చెలికత్తెవాక్యం

శ్రీ రామానుజులయొక్క చారిత్రంబెల్ల విరివిగా తెలుపుము గా
రాకొలిగమిసాధ్వి చారిత్రంబెల్ల విన్నపము జేయగదే।

నాగకన్యలవాక్యం

కీర్తన - అటతాళము

జలజాక్షనేత్రి । నినవమ్మచల్లపూవుగాత్రి। లలిత కాంచనకాం
తురుకాంతులమోడి ॥ చెలువ నాయనిసేవ సఖునుదూ ॥జ॥౧॥
వధూటి । భూమిలోయెంను లేరుమాటి । వారిజాంతకలీల గేరుమో
ము । కస్తూరితిలకములు చెల్వొంద నాల్గు ॥జ॥౨॥ జలనీలవేణి
ఘనసుజ్వలతాంబ్రకవాణి । చెలగిమాయుత్తమాయల శానంబూలు
సహాందజేసి నిశ్చలమూగనుమము ॥జ చే॥ జగతిలోపూస । శ్రీమిట్ట
నగరివాసూ॥ తొగరుతెమ్మలకా తి నెగకుమాజులపాస యుక్కను
వేద్క గుపూజజేతూము ॥జల ౪

కీర్తన.

కోమలివినవె నేమాముదప్పక । ప్రేమతో రామాన్వృత నామము
వలె ॥కో॥ ౧॥ చనామాలేక నిశ్చలముగనాయనమున । నిలిపిశ్రీనా

యకుని దలచితెమోక్షమునకె ॥కో॥ ౨॥ పాలాలగంధులతో ఆటాలాడు
చును । కోటుగా రాఘవుల మాటికివేడవలె ॥కో॥ ౩॥ దోషాములన్నిటిని తో
సేభవాంతకుని । భాషాలెంత్యాము విశేషమెనమ్మవలె॥ కో॥ ౪॥ మేలుగరా
మదాసు నేలినమిట్టాదొడ్డి । ప్రోలూనివాసుమదిపూజాలుచేయావలె॥ కో॥ ౫॥

రుధిరాత్ముడు రావడం దరువు. ఆదితాళము.

అక్షీణభుజవిక్రమ మాత్మోశసమరాగ్రి దక్షుడవేనురుధిరాత్ముడను రా
అ॥ ౧॥ వీర్యావిహీపునిర్వ కార్యములనెరవేర్చి శౌర్యాఢ్యమేంసుధైర్య
డరా॥అ॥ ౨॥ అష్టదిగ్వేదండ ప్రముష్టిమీరినబాహు । నిష్టుడపరిపంథ నష్టుడ
రా ॥అ॥ ౩॥ క్ష్వేళానలస్ఫీర జ్వాలజాలమూ చే దిక్పాలులాలగెల్చెధృతా శూ
రుడరా॥అ॥ ౪॥ మిట్టాదొడ్డియను పట్టణేశ్వరుకరుణ బుట్టానుతింపిన దిట్ట
నురా ॥అ॥ ౫॥

గీ॥ ద్వారపాలకవినం సుద్వారవిచిత్ర
మహిమలను గాళీయాహీంద్రు మంత్రియనగ
నొప్పివచ్చితినిటుయా మహోరగేంద్రు
డిందువచ్చును యెదురునేడేగవలెరా॥

కాళీయుడు రావడము.

క॥ శ్రీగౌరీ హృదయేశ్వర సాగరతూణీరమాని సన్నుతలాంఛ
వ్యాగమసారమనోవాచాగోచర ధాతగిరి శాంతమహేశా॥

కీర్తన - ఆదితాళం.

కాళియాహివరేణ్యుడా । భానురకీర్తి పాళిశోభితగణ్యుడా । మేళంబుగనుబల్ కరాళనాలముప్రప । వాళమానేక ఫణాళిశోభిల్లగ ॥కా॥౧ దివిజులందరుజూడగా । కాకోదరవిహారంబు గొనియాడగా । వివిధప్రవీణ ఘనశౌర్యమును గల్గి । భువనమందఖిల గాత్రవులు భీతిల్లగ॥ కాళి॥ ౨॥ శూలముద్గరప్రాణముగా । తోమరడిండివాల చంద్రహాసముగా । వాలాదిఘనశస్త్రజాలాము చేబూని । కాలకూటనాం కీలలుప్పతిలంగ ॥కాళి॥౩॥ పరమానురాగంబుగా తప్పక చిత్తవరజీవ జాతంబునా ।అరసెమిట్టాదొడ్డిపురి రామదాసాఖ్య వరదమిత్రుని పాద స్మరణగావించియు ॥కా॥౪॥

సూత్రధారునివాక్యం

క॥ భీకరతేజములోలయది వాకరుచందముగ నిందువచ్చిన ఘనద
ర్వీకరమీ రెవ్వరో కరుణాకరవినుపించనయ్య నానందముగా॥

కాళియుని - ద్విపద

ద్వారపాలకవినర మద్వరప్రతాపంబు । సారెసారెకుమీరి జగతి చెన్నొందు

గావున మేటిదిగ్గజముల బోలు । యీవరూధిపి గూడి యింపొందగాను
వచ్చితి నిందు పావకజ్వాలనైన । చిచ్చరకంటిగి మచ్చిక లుల్లసిల్ల
కపిభూమంధరసికాయమును బట్టి । చిదిచిదజేతు విచిత్రప్రకాశ
మానుడనై ధరామండలంబందు । నానేర్పు దెలుపకినాళునివశమె
యిదిగాక శైరవెళ్ళి యింతమిట్టదొడ్డి । పదవమిత్రుని నేచి పరసదెర్పైదరా॥

కీర్తన - దరువు - ఆదితాళం.

రాజకాళిమూర్ధనిరాజా । రాజసేనసమభాళకారదవి । రాజకుందరు
చిరపవణుడను ॥రా॥ సూనాభయుంకరప్రకాశ । మేరుధరధీరఘటిల్లగబో
రుసజగముల దూరి చరించెడి ॥రా॥ ధీమాశత్రునమూహాభీమా । రామదా
సుయెదరింజిల ప్రోచిన । భూమిశ్రీబిట్టదొడ్డి పురివసనెంచెటి ॥రా॥

సూత్రధారుని వాక్యం - సీసపద్యం.

దర్వీకరేంద్రనిత్యవినోదముగ మీరు విహరించు మాపట్టి విషయమెద్దో
కమనీయముగ నిమ్మగా చిపోషించి తద్దయునొప్పుచున్న తలిదండ్రులెవరో
అఖిలప్రమోదంబులలరు మీతో బుట్టి ప్రబలుచై విలసిల్లు భ్రాతలెవరో
కడుభక్తి మీకుపచారంబులొనరించి వెలుగొందుచున్నట్టి వెలదులెవరో
రూఢిచెన్నొందు భూరివరూధిపి ప్రభావమున [illegible] ప్రవీణదోర్బలప్రశస్తము
హీమలెల్లయు సూప [illegible] మాజ్ఞ [illegible] విన్పించ [illegible] మాకిపుడనేకముగను॥

కాళీయుని వాక్యం - ద్విపద

తప్పకవినరతద్దయు సత్ప్రతాభి । వర్ప్రసామ్య [illegible] లు దివ్యంబయ్యె వెలుగ
విష్ణుదైత్యారిగర్వాపహారి । కృష్ణాభ [illegible] లింబుల్లో
తామాహాబుడుగల్గె నాతనికి మరీచి [illegible] కశ్యపు [illegible]
పునకు దక్షబ్రహ్మపుత్రికత్రిదశ । మనబహుసంతానములుగలిగెనందు
కద్రువయను దక్షకన్యకేనంద్రు । భద్రుడనంతను ప్రవరుడముల
తతివాసుకై రావతము [illegible]ండుడు । ధృతరాష్ట్రుడను ఫణీంద్రులు [illegible]
వాసుకీనాగత్రివంచోరగేంద్ర । భాసురవంశుత్రై ప్రబలిర నేక
భుజగేశులను శేషభోగిరాడ్ముఖ్య । నిజకులంబున భూరి నిబహా[illegible]సన్న
గాధిపుల్ గలరు వారందరిలోను ప్ర । సాధుడనై నేను జగతి చెన్నొంది

గలిగిరత్నాకర దీపంబునందు । గలచక్రికులకెల్ల కర్తనై పద్మ
పుటాలనుదీర నద్ధమును । భూపంచకమునుసంతోషింపనిత్య
లసిగనుండు పృథ్వీమిట్టదొడ్డి పురిరామదాస ప్రభుని చాలదలచి॥

ద్వారపాలకుని వాక్యము

॥ పన్నగపతినీచరితము విన్నంతలో కర్ణములకు విందైతమది
వ్యోన్నతమతి నామంబును తిన్నగవినగోరెనిపుడు తెల్పగదయ్యా॥

కాళీయుని వాక్యం - దరువు.

కుండలినంశాభి హింసకరుండనూ । మార్తాండసముదే దివ్యకాళి
ముండనూ । చండవిక్రమాదండ మండితాఖండ నానాదోర్దండముండలుండ
నిటలనయనోత్సాహా నదనుండనూ । సంఘోరవిజయుండొనుడక
వుండనూ । దెబ్బవిషపటు పటులగటుల । చిటుచిటిచిటుల బొబ్బజే
యగల ॥కుం॥ దర్పదరిపృథుసుశౌర్యమానసుండను । భాసురరణాద్భుతభీమ
హుముండనూ । నరులసురలత్ము చెరులకరులఖగ । వరులగిరు లధృతిదో
లజేయగల ॥కుం॥ వసుధమిట్టదొడ్డి పురిరామదాసుని । మానసములోనెల
కొన్న శ్రీనివాసుని । అనిమిషక సలెన్నగ కోసరిపద ॥ క్షేమ [illegible] కు
గొనలదలంచెటి ॥కుం॥

కాళీయుని మంత్రి కొనియాడుట.

కీర్తన - చౌకతాళం.

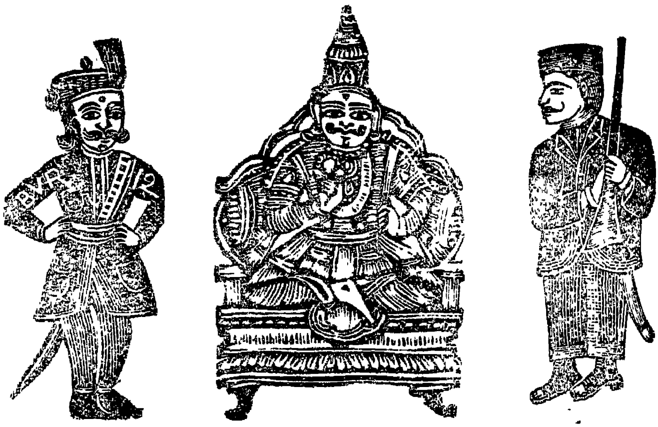
కాళిమాఖ్య ప్రిపుణ్య । దసదాక్షిణ్య । వ్యాళవంశశ్రేణ్య
ణవీరగణ్య ॥కా॥ సకలసారలలామా । శాత్రిపభీమా । కుసుమారాతి
కాను । సుజనాభిరామా ॥కా॥ ధరమిట్టదొడ్డిపురి । రాముని కోరి । స్మ
ణజేసెడిభూరి । శవినయచారి ॥కా॥

కాళీయుని దరువు

కీర్తన — ఏకతాళం.

బిలేశ సోమ [illegible] సుమనోజ్జ్వలాభి సాంద్రగా । హాలహాలలో
గపటరానలమునన । కలారిచయముల గలిగింపజేసెడి ॥బి॥ సురాసురలక
॥ భుజక్రౌర్యరాజసము యభిన్న । పరుండనై పణి నరూణీనిలతోడరత్నా

బి॥ సరోజాక్షులందు । స్మరసుందరుండనై యుందు। ధరామిట్టదొడ్డిపురిరా
మదాసు । శరణ్యునెద సంస్మరింపుచుండెడి ॥బి॥

మంత్రి సభచేయుచుండుట

ఆటతాళం.

సభజేసికూర్చుండి। భోగీశదాసములన్నిటిచెండుడి । విభవంబుగను పుంగవేంద్రులాసక్తిచే। శుభశాసనములు భాసురముగజేయగ ॥సభ॥సుందరమణులాడగా । కాకోదర సందోహమునువేడగా । వందిమాగధశాస్త్రవాదిగాయకులంత । సందాడిగను తద్యశస్సుకీర్తించగ ॥సభ॥ హితులుగైసేయగనో । చామరుధీమతులెల్ల వేయగనూ । క్షితిమానవులు నీవిచిత్రంబుగనుచాల । నుతియించినుంచి కానుకలం దివ్యగదివ్య ॥స॥ రామదాసుకునుభూరి । సఖ్యమొసంగె శ్రీమిట్టదొడ్డిపురి। హేమాంబసవుదయం బెలమితోనెలకొన్న । కోమలాంబుదవర్ణు కోరినుతింపుచు ॥సభ॥

వ॥ అయ్యవసరంబున కాళీయరాగుండు సింహాసనాసీనుండై మంత్రితో యేమనుచున్నాడు. దరువాదం.

కా—రుధిరాక్షవినరా । నెమ్మదికోన రూఢిచేగసగా ! అధిక తేజోవంతము
మరలోకములలో । పృథుయశస్కుడనయ్యిపాలుపొందుచుంటిని॥
రు—సుధశేశధైర్య భాసురవీరగుణ్య ప్రచార్య । పిధువిరాజితకాయవేసు
కతోవిందు । విధమయ్యెదోనేడు విన్నవించుడివిందు॥

కా—యిలలోనాకడిమి । బల్మికిమానవులు భీతిబొడమి । నలువొందవా
రిప్రాణములుగాచుకొనంగ । చెలరేగి మనకేమిచ్చెదరో వారిచ్చువిరా
రు—బలువేడ్కతోను । దెల్పెదవ్యాళుల మంతమాను । నెలకొక్కసారి
మానితభోజ్యములు మనకు నెలనొప్పయొసగి దివ్యాత్ములై యుండిరి
కా—అవనీజనములు మనకొసగెభోజ్యారెప్పణములు । సవినయంబుగమాకి
చ్చుటికి బంపక వాటి । నెవరనుభవింతురా విధమేర్పరించుమి॥
ర—కువలయమందు । మనలగాచుకో సారమిందు । ప్రపిములంబుగనిచ్చు
భక్ష్యాదులనువక్షి । ధన్యనికర్పించి తద్దయునొప్పుచున్నాము॥
కా—హీనవిచార । నీకపటంబు కేమనందురా । మానుగనాభోజ్యమాన్యత
లెల్లవుడు । వైనతేయుడు మెక్క వాడెవ్వడో తెల్పు॥
రు—నేనొక్కరుడనూ । గాకఖిలధరణీశులనందరునూ । పూనిమిక్కుటదొడ్డిపూ
రిశౌరితురగముకు । దీనులై యిట్లువర్తిల్లుచున్నారుసుమ్మి॥
క॥ జనులెల్లమనకునొసగెడి ఘనమైనయారెప్పణములు ఖగపతికినిమా
రొనగూడియిచ్చెకారణ మనమానము లేక తెల్పుమా మంత్రియికన్॥
వ॥ అనిన మంత్రియేమనుచున్నాడు
క॥ ఉరగవరారెప్పణములు గురుడుకివకెట్లు యింతకాలముధరనీ
వరదుగ బ్రికుచున్నాడవో స్థిరముగ దెలియంగలేనేచిత్తములోనన్॥
కాళియునికి మంత్రికిని వాదము ఆదితాళం.
కా—ఓరిదురాభిచారమాను యీవాక్యములన్ని
ధారుణితలమునందునేను । కారుమీరుమొనగాడనుండగను
భోరుపక్షిబొగడనేటికిర ॥వోరి॥
మ—దూరభారము తెలియకాను గర్వోక్తులిట్లు ।
సాకేకుబలుకగానేలనూ । భూరిశౌర్యదర్పుడు యాశకుని
వీరునితోతగవిక వలదంటేను ॥దూ॥
కా—నన్నుమించినయట్టివాడ । సత్తంగగంబునకుబల్
జ్వరంగంబునందువోడ క్రన్ననము లోకంబుల నయినను
హొన్నతవిషతతినొంచి చేసెదను ॥లో॥

మ—పన్నాగధీశయిట్టులాడా । తగదునీకన్న
ధన్యుడాపక్షిరాజుచూడా ! మున్నుబలారియమోఘవీర్యసం
పన్నతగెలచిన బాహాదయు ॥దూరబోకము॥

కా—పాలివారిని పెంపుజేసి ॥ మాట్లాడకురనా
పాలిబలమెల్లగీసివేసి । చాలుచాలునీసాహసమెల్లక
రాళవాళబిదురంబుఃతీర్చొదఃవోరిమ రాభిచారమాను॥

మ—గేలినన్నిందువేగజేసి । చెడుకార్యము
దుశ్శీలాజేయకుమెదద్రోసి । లాలితమిట్టదొడ్డిప్రోలునివానుని
లాలనార్వమునులక్ష్యపెట్టుమిక । దూరభారము॥

వ॥ అనినకాళియుండు నయనంబుల విస్ఫులింగంబు గురియ కో
పోద్దిపితమానసుండై యేమనుచున్నాడు

క॥ పగవారలనీగతి గొప్పగజేయుచునన్ను మానపరచితివిక న
మ్మగరాదునిన్ను సభలో తగదికపోపొమ్మిదుర్మదకృతజాలా॥

వ॥ అనిన సంత్రి యేమనుచున్నాడు.

క॥ ఒడయుడయధికనిలోకదు వడికంటకముంచనలదు వలదంటెను చే
టుకుగకదలచితివిక నీయెడనుండగరాదు జనియదెయ్యడకైనన్

వ॥ అని సభామందిరంబునుండి వెడలిపోవుచున్న రక్షనయునునిం
గనుంగొని నజ్జకుంజని కాళీయుండేమనుచున్నాడు.

కాళీయునికి మంత్రికి సంవాదం.
ఆదితాళం.

కా — యెందుబోయెదవు మంత్రీ యేమనంటిని పంచిమాగధమిళింద బృంద
 ముచే సందడిగలమన్మందిరంబు వీడి ॥యెం॥
మ — సందేహమేమిచాలుచాలు పోవయ్యా । ముందు నీవు పదిమందిలోన
 బహునిందపరచిన వగలాంద కాకుమరి ॥సం॥
కా — వైనతేయునితో చెలిమి వలదనలదంటె మానసమునపలుమారు కల
 గి సభలోన మమ్ములను రోసివేగయిక ॥యెం॥
మ — నీనేర్పు దెలసె నేనురానుపోపొమ్మి । హీనభావమున పెడలుమనుచువ
 గ బూనిపలికితుదబోంక నేమిటికి ॥సం॥
కా — నిన్ను యెడబాసి యిందుసిలువజాలను చిన్ననాటిపెను చెలమిదలుచక
 నె నన్ను విడచి సందనంబుదాటియిక ॥యెం॥
మ — తిన్నాగమిట్టదొడ్డ దేవదేవుని సన్నుతించి విరసంబులేక తమసన్ని ధా
 నమునను జనుదెంచితినోగి ॥సం॥

వ॥ ఇట్లుమంత్రి కాళీయోరగునిచే నభిమంత్రితుండై గరుడునిచే
నీంద్రుడు చెడగలండని చింతించి అంతఃపురంబునకుంజని పద్మగంధితో
నేమనుచున్నాడు. దరువు వాదం

కా — యింతివినవమ్మ సంతోషముగను
 విన్నవింతు యీవిధమెల్ల శాంతిమీరగనూ ॥యిం॥
పద్మ — మంత్రివరయా వృత్తాంతక్రమమూ
 నాథాపంతము దీరవంత దెల్పుము ॥మంత్రి॥
మ — నీదుపతీతాత్ముడునీతో కంటుదలచే
 యిందు చేపుర్వీశులకే చేటురావలసె ॥యిం॥
పద్మ — వాదమేలయా వైనతేయునితో బూనె
 పోదుగామంత్రులపతిధైర్యమతితో ॥మం॥
మ — మానవులోసంగె మాన్యాతకొరకు
 మనసులో వైరముగలిగె లోలాక్షిదొరకు ॥యిం॥

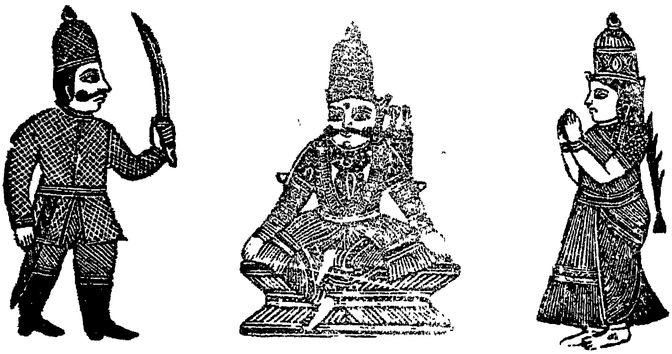
పద్మ—తానిటులజేయ తగదంచు వేడా
వేడ్కతో నీకు దెలుపాగదోచాగలేదా ॥మం॥

మం—యెన్నివిధముల నేదెల్పినాను
వినడూకిన్నియయిక యెంతఃనిజెప్పుదునూ ॥యిం॥

పద్మ—పన్నాగనుబ్రోవు పాహావినాశా
నేరామెన్నకుమని తల్లుమిట్టదొడ్డిశా ॥మం॥

వ॥ అని పద్మగంధి వధూమణులంగూడి సభామంటపంబునకుంజని భర్తతో వందనపూర్వకముగ యేమనుచున్నది.

క॥ వందనమయ్యమనోహార వందనము భుజంగవంశ వార్థిహిమాంశా
వందనముహాలహాలాధర వందనముశరశ్చంద్రకుంద వర్ణఫణీశా॥

కాళియునికి పద్మగంధికి సంవాదం.

యూలలు

కా—ఇందీవరాక్ష నీమదిలో సందేహ మించుక లేకపుందిరము కేతె చనేటికి
ఘనులుండగనుయిందు రాదగునామిాబోటికి ॥యిం॥

పద్మ—సందేంమరుచిగాంగా వినునా డెందామూలో
వినుతింపుచును యెందుబోయిన యేమితో చాదు
సత్యంబులేని సుందరులకాలాటి మోసాము ॥సం॥

కా—తరుణినీవాడినమాటపరమధర్మోక్తులెకాని । గరితలును బెకడొందిరా
గానూ । రానేలనేడా కారణము దెలుపువేవేగనూ ॥యిం॥

—ప్రరుగేశఖగరాజుతో నీవరుదుగ నిరబూనియున్న । తెరగునేవివిరియు
దువచ్చితి । వచ్చినామదిలో వెరగుపడి శరణుజొచ్చితి॥
—విగురాకుపోడి ఖగమెంత ముంగటిగెలవాశించు యిపుడు । దిగులునీ
మదిజెందియున్నావు నను గెల్చువారు జగతిలో లేరనుకొమ్మనీవూ।
—అశితుంబుగమిట్టదొడ్డి నగరిశౌరి తురంగామముతో । తనవృమీకెల
యేలాగలిగెను వ్యాదయేళ్లెలా యీతెరువనాకి దెలువువేగాను॥

వ॥ అనిన భార్యతో భర్త యేమనుచున్నాడు॥

ద్విపదం.

రంగివిలవెనిక్కముగ యీవార్త । పనిబూనినీకు యేర్పాటుగావింతు
లో యాధీరవరులెల్లనాడు । అసహాయవీర్యంబు కాత్మలో వెరచి
కసారి మానితభక్ష్యభోజ్య । ములుగాగబహుమానములుచెట్లక్రింద
గ వాటినన్నిటిదెచ్చినాను । కనుభక్తి నిరకవుప్కరుమ్మలై భోగి
రగరువుసిక్కినిపాకరణంబుగను । మనమునభీతిల్లి నూరునచ్చుటయు
రజెంసియిచ్చాడు వలగటుంచు । వారిండిసినిగాన వసుధమిట్టదొడ్డి
లారితురంగమైనట్టి । పక్షికినేనేంభయము మొదగలను॥

వ॥ అనిన పురుషునితో సధూమణి యేమనుచున్నది.

త్రిపుట తాళం.

భుజగాదిపవాసుపటినలె యాస్వజంతికియొనగేటిశవి । విజతమనిగా
విరచాబోకుమి । గరుడునితో నీవు నిజముగనుకొంటై తెగాకుమి।
-గజరాజయానా నాతో గజిబిజిని మాటాడనేల విజనాపతివియదల్తునూ
రణరంగమునను అజహాగాములను గెల్తును ॥గజ॥
శూరాదెవ్వరిలేని ఘోరాపగయేలానీకూ । దూరాభారము జూసు
మీయీయంత మెల్ల పారిపోగా విడనాడుము ॥భుజ॥
నారీధరలో నాపంటిపిరులైదెవాలేక యీరీతి రాయముంగనుమా
బలవంతుడనై పోతియసిపుమారకుండుము ॥గజ॥
శూరాబలవంతులతోటి పంతమాడుటతగదు శాంతామొది యీ
వ్యాప్తనూ యీలేనిపోనివింతా నేజూజాలనూ ॥భుజ॥

కా— యింతిమిట్టదొడ్డిపురి కంతుజనకునిసాక్షి చింతనెమ్మదిలో నొందక
గరుడనిపాలపహారియింతు కడుకీర్తి జెందాక ॥గజ॥

వ॥ అనినమనోహరునికి మంజులవాణి యేమనుచున్నది.

సీ॥ వినరమమహాత్మ్యంబు వినవయ్య ఫణిరాజపరగమూర్తంఘ్రి జెప్పంగవింటి
మల్లిశాసనముతద్దయుగల్గి జలధిలోగలనిమాదులను శీఘ్రిముమ్రింగు
గజకూర్మములరేను కంబునుయొక్కటబట్టి కుప్పించిప్రుష్పరము కెగసె
అఖిలనదుల పుక్కిటదుంచినదలుకల్లార్చి సురయాత్రాహీనబ్బెకూతె

గీ॥ దివిజపరుగెల్చి యమృతంబు తెచ్చితల్లి
వేయునకొసంగి తనుగన్న వినుతభూరి
దాస్యమునుబాపె నిదిగాక దైత్యభేద
సాహసంబయ్యె నతనితో వలదుకంటు.

పద్మగంధికి కాళియునికి సంవాదం

ఆటతాళం.

ప— వలదువలదయ్యా భోగివర్యా । నావాక్యమునుమదిలో
దలపవెందుకు నీదుధైర్యా । బలవిరోధిదేగల కులిశాద్రుని
దొలగించిన పులుగురేనితోలనగ ॥వలదు॥

కా— చెలియవేవేగయిందురాకు । పగతుని నామెదుట
చెలగిపెంపెత్తుజేయబోకు । వదలువిశిముల మునుకులుగలపలుకులు
బలికి తెలినుధూతములగూల్చెద ॥చెలియ॥

ప— శరణుకోపించ నేలానీవు నంగకమందు
యూగరుడా మందునిగెల్వలేవూ । వురగనికరముల పొరిగొనగను
హరి వలమువడిసె ఖగవరునితోటిపగ ॥వలదు॥

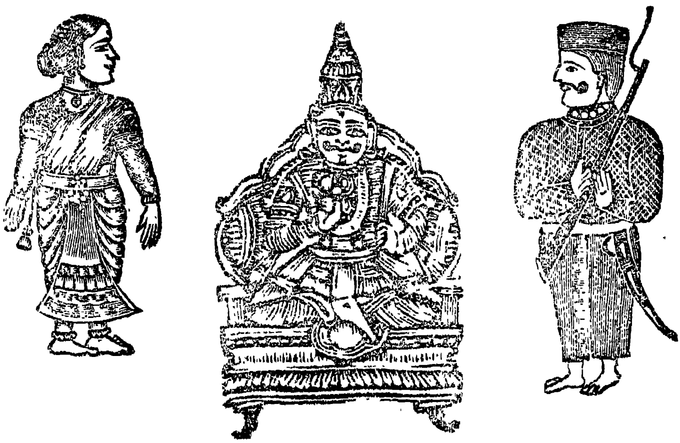
కా— తరుణినినునమ్మరాను తెలసె వయిరులబాగజెటి
వరమారిరాలవంచుదెలసె ధరణిమిట్టాదొడ్డి
పురిహరితురగము । కొరకునిన్ను త్వరగబరిమార్చెద ॥చెలియా॥

వ॥ ఇట్లుపన్నగేంద్రుండు యోషాభాషణంబులను ధిఃకరించి మం
త్రితో యేమనుచున్నాడు.

॥ ఇదిమంత్రినన్నువంచన వెదలేకనుచేసిపరుని వినుతించెనుయీ
సుదతీ తగదిటనుండగ సదనము వెడలంగదోసిచి చయ్యనరమ్మా

వ॥ ఇట్లు కాళీయుని యాజ్ఞ సిరసావహించి రుధిరాక్షుడు పద్మగంధి
నేమనుచున్నాడు.

॥ తనమంకుతనకెవిమ్మటు వనికామణి దెలుసుకొని వాదించకే నీ
అనుకచెలులతోలంతిక మునకేగుమి పరుడుకోపమునుజేసెనగ

పద్మగంధికి కాళీయునికి మంత్రికి సంవాదం రూపకతాళం.

స్త్రీ—చిలువరేడుకు మంత్రిశేకర నీతియు
వాలుపొందదెలిపిరా స్వామ్మివేవేగ ॥చి॥
—సకలలోపాయనముశలకు నాధిపునికిచ్చి
ప్రకటితంబుగ మేలు బడయూడిరాజా ॥సక॥
—వికటాత్మనీవెంత విన్నవించినగాని
వొకసారికయిననే నొప్పనీమాట ॥విక॥
—వెలదిరోనేనెట్లు విన్నవించినగాని
అలవన్న గేశ్వరు డాలకించాడు ॥వెల॥
స్త్రీ—తిగదన్నపనులు జేయగరాదందురుబుధులు
నగుబాటుగాబోకు నామాటవినుడి॥

కా___మగువానిను మదిలోనస్మగరాదు పోపామ్ర్మి
ఖగరాజునవిలోన ఖండించగలనూ॥
పద్మ___మంత్రియింకొకసారి మనుధీశునకుసీతి
మంత్రించిరివుతో పగమాన్పుడిప్పుడూ
మ___బలవంతుతో భూరి చలము జేయుటహాని
గలదంత్రునామనవి కరుణించుమికనూ॥
కా___యిలలోననుబోలుఘనుడెందు లేడనుకొమ్మసువిర్మాం
పులుగురాయనితోటి పోరువెంతరా॥
మ___శ్రీమిట్టదొడ్డిపురి స్వామిసాక్షిగనేను
సీమనోహరుడు వీడింతిపోదలచే॥

వ॥ అని మంత్రివాక్యంబులువిని పద్మగంధి వాదయుటోపంబడ ని తెరంగెరింగి వయస్యలతో స్వకీయ గృహంబునకుజనియె కాళియుడుశోగి తాత్మునితో యేమనుచున్నాడు.

గీ॥ రక్తలోచన మునకువల్లవ్రులు వెకచి
యిచ్చుమాన్యతలాపక్షికివకనాకు
దెచ్చియివ్వడి వాటికయి తిరిగివాడు
వచ్చితెను గూల్తుయనిలోన వయిరమూని॥

వ॥ అనిన తాత్ముండు వృక్షంబులక్రింద గోపకునిచేనుంచబడిన భక్ష్యలేహ్యాది భోజనంబుదెచ్చియిచ్చిన మహోమద పిశాచగ్రస్తుండైన కాళియుడు గ్రహింపుచుండెనంత॥

గరుత్మంతుడు రావటం.
దర్వు - కీర్తన.

సంతోషమునచక్రి చెంతనున్న సువీర్యవంతుడా। నేగరుత్మంతుడరా॥
౧॥ మున్నుపయోధిలో నున్ననిషాదుల। నెన్నిమ్రింగినను ప్రసన్నుడరా॥ ౨॥
చెచ్చరచనిదంతికచ్ఛపములనోట। గ్రుచ్చిభక్షించిన స్వచ్ఛుడరా ॥౩॥
జెంభాంతకునిచేతి దంభోళికెదరివి। జృంభిసట్టి దోస్తంభుడరా ॥౪॥
రామదాసునేలే శ్రీమిట్టదొడ్డిశు ప్రేమయెగొన్నలలాముడరా ॥సం॥ ౫॥

సూత్రధారివాక్యం

క॥ దిక్కరులు భయంబొందగ రెక్కలువిరళించినంత రీతంబుననే
డక్కనజనివిచ్చేసిన పక్కికులశ్రేష్ఠి నీప్రభావముజెప్పుమా॥

గరుత్మంతుని వాక్యం.

సీ॥ ద్వారపాలకవినర దామోదరునిబొడ్డు తమ్మిలోబొడమె పద్మభవుసూతి
ఆపద్మజునిపుత్రుడగుమరీచిఋషి తామహానుకశ్యపబ్రహ్మ మజ్జనకుడు
దక్షప్రజాపతిసుతామణియగు వినుతాదేవినన్నుగన్న తల్లిపంక
జాతాప్తునకుమిగుల సారథ్యమునుజేసి రూఢికెక్కినయపూరుడు భ్రాత
గీ॥ సురవరునినభలోన ప్రాజ్యుండనయ్యు
మాత్రుదాస్యవిముక్తి ధీమంతునయ్యు
ఆదినారాయణుని వాహనంబునయ్యు
దనరునాపేరువిను గరుత్మంతుడనురా॥

దరువు . కీర్తన.

ఖగేంద్రుడను వినురా । రిపుకరి మృగేంద్రుడనురా । నగారిపురిని లోనగాకోడకను । అగోచరామృతము గంచితెచ్చిన ॥ఖగేం॥ నరుల్ విను తినల్ప । ఖచరామరుల్ బూరికోల్ప । ధరాధరులజిఙ్ఞరాదిప్పించెరాంబరమున కెగరాజిమ్మగల ॥ఖ॥ బిలేశయుంబులనూ । ఘుడియలోనలింపుజేసెదనూ । చలంబుమదిరంజిలంగ సప్తాబ్ధులనోట పుక్కిలించివయచిన ॥ఖగేం॥ నిరతంబుగను । మిట్టదొడ్డిపురంబు లోపలను । స్థిరానందమొంది రామదానుకు । వరంబొసగ యుండిరేశుడలచెటి ॥ఖగేం॥

మంత్రికొనియాడుట కీర్తన.

పక్షికులాబ్ధిసుధాకరం। నాగభక్ష దేదీప్యప్రభాకరం । అక్షీణబలనీనరక్షరక్షసమూహా । శిక్షకారుణ్య కటాక్షవీక్షణదివ్య ॥ప॥ వినుతవధూమణీనందన । భూరివినయనిపాదాళిగంధనం । అనగప్రమోద పావనపావకజ్వాలలను జల్లార్చిన భక్తావనభూరివిక్రమ ॥ప॥ శ్రీమిట్టదొడ్డిశువాహనం । చిలుకరామదాసానందజీవనం హేమధరాధర సోమసియామక స్థేమమహామృదు నామకృపాధి ॥పక్షి॥

గరుత్మంతుని వాక్యం.

గీ॥ వినరధీమంత రమణకద్వీపమందు
సర్పములునాకు భయమొందిజనులుతమకు
యిచ్చుమాన్యతలెల్ల నాకివ్వగలరు
గాన జనియెదనటకు శీఘ్రముగనిపుడు॥

వ॥ అని పతత్రివరుండు రత్నాకర ద్వీపంబునకుంజని పన్నగంబులతో యేమనుచున్నాడు.

గరుత్మతునికి సర్పములకు సంవాదం

గరు—పన్నగంబులార ప్రాభృతములువేగ దెండి వేడుకొండి.
సర్ప—పన్నగవిను పక్షిపాలభోగ్యములిందు లేవు మమ్ముబ్రోవు.
గరు—యిందులేకవాటి నెవరనుభవించిరికోరి తెల్పురోరి.
సర్ప—కంధిగంభీర మాకాళీయుండుపహరించెను వేవేగాను.
గరు—కాళియోరగు డేలగర్వించి యీలాగుబూనె నీతిమాని.
సర్ప—బాలార్కతేజ యాసంతమెయ్యదో మాకుయేమితెల్పునుస్వామి
గరు—క్రూరాత్ముడగువాని క్రొవ్వడగించకమానా ధాత్రిలోనా.
సర్ప—ధారుణిమిట్టదొడ్డి ధాముడెగతి మాకుశిరా కీలిజాలా.

వ॥ అనిన ద్విజిహ్వగంబులకు పతంగరుం డేమనుచున్నాడు.

గీ॥ పాపలారనాడు ప్రాభృతంబులుగొన్న
కాళియుండుయెచట గలడొనాకు

విన్నవించు మిప్పుడు వినిపించ రేని మీ
గర్వమణచి వేతు కరుణహీని.

వ॥ అనిన భుజంగమ్ములు భయకంపిత మానమానసులై గద్గదస్వ
రంబున నంగలింపుచు విహగేంద్రునితో నేమనుచున్నారు.

క॥ ఆర్యా దేవరవాక్యము లియ్యెడవిని భయము దోచె నెడ కాళియుడ
కార్యములో వసించుచును చయ్యన నిని మమ్ము బ్రోవు సగుణవిచార

వ॥ అనిన విహంగాధిపుడు కాళియునివద్దికింజని యేమనుచున్నాడు.

పంచచామరం

గరు—దురాభిచారనీప్రబల్ మదోగ్రకారివయ్యునా
అరిప్రాణంబులుగ్ విదారణంబొనర్చి మెక్కియే
తేరంగునిల్చి యుంటివో మతదియ్యభూరిశౌర్యముగ్
తరంగజేతుజూడు పెద్దధైర్యముగ్ చెలంగగ్

వ॥ అనిన విహంగభర్తతో భుజంగభర్త యేమనుచున్నాడు.

పంచచామరము.

కా—ఎవ్వడవ్వురనీవు నేడనేక గర్వమొందుచున్
దవ్వునుండ కేలయిట్లు దర్పమానసుండవై
చివ్వజేయలేక బల్వచించ నేలరోరినీ
క్రొవ్వడంతుచూడు నేవకుంఠితప్రభుండనై ॥

వ॥ అనిన నాగేంద్రుకు నాగభక్షుండేమనుచున్నాడు.

గరుత్మంతునకు కాళియునకు సంవాదం.

ఆదితాళం

గరు—పురగానుబరి హూర్చలేక నేమాన
నెమ్మదినోపల నా తెరగు దెలియకనున్నావోరోరా
సురగరుడాడాప్సరపరులగయుగ శిగిదవాలంబుల గోరికిధరిణీ ॥పు॥

కా—గరుడాపోరాడుదమిటు రారమ్మి భయమొందక
నాబల్కరలాఘవంబు జూడుకొన్ని । నిరతముగలవరు
గిరబలమొనవగ । నెరుకల మురిమురితరిగివేసెదను ॥గరు॥

గరు — త్వరగ నీకన్నులకు మదమెక్కి గర్వాంధుడవై
మత్సరవిందు చయములన్నిటి మెక్కి । పరిపరివిధముల మొరగితే నావ
సుందరమున జెడ యెటకురికినతు యిముచు ॥వర॥
కా — నరులూ మాకొసగె యత్నప్రణములు । నీ యబ్బసొమ్మయే
కరణి మొసగితి నీభక్ష్యములూ । పురహరవిధిసుర
వరులెరకరిగిన । గరళంధనములగరత్నంతును సు ॥గరు॥
గరు — దురితాసీ నరివారల గనలేవా । అందరికన్నా బల్
బిరుసుగలవాడా ననుకున్నావ । తెరలకుమిక దొరికితివిర
జిరజిర ద్రిప్పుచు సరరదర చెదరల ॥వర॥
కా — సరి రానీ మహిమలు దెలిసెను గాని । శ్రీమిట్టాదొడ్డిపురశౌరి
హాయనావేనలమీని । కరుణారుదుగ యిటకరుదెంచెదమది
వెరచిమరల జనకకుర బరిమార్చెద ॥గరు॥

వ॥ ఇట్లు శిథిలఫణావళుండై కాళియుండు ఖగేంద్రునకోడలి తాత్స్యానిం జేర్కొని॥

క॥ వినుతాసుతనీవిశ్వాదు కనలుచు నేనోడిపోనుగాని యిచట ము
ఘ్నసేనలగొనివచ్చియు అనిసల్పెద యింకనిల్వు మంతటిదనుకన్॥

వ॥ ఇట్లు కాళియుండు బలుకంబడు మిథ్యాపౌరుషంబు నిజంబు గాదలంచి ధర్మయుద్ధపరాయణుండుగాన గరుత్మంతుండు ఆటులనే సేనా సమేతుండవై రమ్మమ్మనిన దండశూకుండు వల్లెయని తొందరపడుచు బ్రతుకుజీవమా యనుకొంచు స్వకీయమందిరంబునకుంజని మంత్రిని రావించి మంత్రితో నేమనుచున్నాడు.

గీ॥ మంత్రివర నీవు దెలిపినమాటలెల్ల వినయముగ వినక నేనెంతో విఱ్ఱవీగి
వతగవర్యుతో నేపోరి బ్రతికిమళ్లి వచ్చితిని యికనెట్లు యావలివిధంబు॥

వ॥ అనిన మంత్రి యేమనుచున్నాడు.

గీ॥ భోగివరపక్షిపతికి ప్రాభృతము లెల్ల
మున్ను యిచ్చిన మాడ్కి నిమ్మగనొసంగి
ప్రాణములుగాచికొమ్మనె బహుళగతులు ను
దూరితిరియిట్లుగుట కేమిదో చదివుదు

కాళియునికి మంత్రికి సంవాదం ఆటతాళం.

కా — యేమిసేతునేనిపుడుధీమంతా । యేమిదోచాదు వినవోయీవింతా

మ — ఆమహానీయు నసిలోయేరితి । తామునించి సాధనముజేసినారూ॥

కా — పక్కిరేడునకోసము కోర్వకింపు । దక్కినస్తిసుదర్శనగాకముందూ

మ — వుక్కిమిగిలిదేశముల నిమారిసివ్రా । గ్రక్కునాయెట్లుగడిలివచ్చినావు

కా — ఆనికమలగూడి అయదెత్తునని । పోనరునేభాంకి వాదగివచ్చితిని

మ — మొసలతోముల్లి మఖ్యానికడకు । జనసువద్దనగ జనినీవుచెడకూ॥

కా — యింతమునటివా నేతెంచిద్మంచు । యెంతుబోదునా కికవిన్నవించు

మ — పొంగయెందుబో [illegible] నావృటేక । అందువెతికియూయునబడిబూను॥

కా — వొప్పుగ [illegible] యిందుకునేమొనేమూ ।

తప్పకను దెల్పిదయనాపైమూడూ.

మ — మెప్పుగనుక్షాత్రిపుట్టువొద్దివాను । గొప్పందుకునెట్లకోయేమిదెలుసు

వ॥ అనిన మంత్రిశేఖరునకు భోగిశేకరుండేమనుచున్నాడు.

గీ॥ యుద్ధమందున [illegible] తాత్పర్యమయిన

రాగ [illegible] యెటులైనను దప్పకుండగను

వోడిగిబ్రతికేమధంబు నీప్రశమతోడ

[illegible] చూడవయ్యా

మంత్రికి కాళియునికి సంవాదం.

కందార్థములు.

మ—పన్నగాధిప నీవదివరి । పరిగతులనుజిక్కి దుఃఖపడనేలయ్యగో । చెర
వాతగలనువినుమా । గరుడు జొరగానిస్థలము ॥దర్వు॥ గలదో
క్కచోటా అదియొకరికి తెలియరాదాటా । అలజంబు ద్వీపమంద
లరుకాళిందిపై । వలిని సొంతకభూరి వైభవంబగుమడుగు ॥గల॥
కా—రుధిరేక్షణ సప్తపయో । నిధులనుగొని పుక్కిలించు నేరుపుగలదో
ర్విధుడై వయ్యటి కైటభ । మధుహరతురగముకు చిన్న ॥దర్వు॥ మడుగన
యెంతా । పక్షికిజొరబడరానిదింతా । పుడమిలోయదియెట్లుబుంగు
చుండెదాని । పుడియాలో తెలుప్రాము ఖగరాజునకుచిన్న ॥మడు॥
మ—మునిసౌబరిమునియా । ఘనమడుగున తపముజేయగను ఖగపతియం
దునగల్లుమత్స్యములకను । గొనిమెసగినజూచిమౌని ॥దర్వు॥ కో
పింపుచూనూ । విహతికినిఘోర శాపమిచ్చెనూ । వోపక్షివర మళ్ళీ
యొకతేపై నీమడుగు । దాపుజేరితెవేని తలవ్రయ్యలౌనంచు ॥కో॥
కా—ఓమంత్రివర్యనీవుప । మేమనిపొగడంగవచ్చుయిపుడానదికిక । కాముడ
నవతెనంతిక హోమూయమునకుసేగి ॥దర్వు॥ యికనాదుసుతులాదో
డ్కొనిరమ్మ యకలంకసుతులా । ప్రకటామిత్రాదొడ్డ పోరివాసుం
డయిన । వికచాబ్జనయనూని వినుతిజేయుచునీవు ॥యిక॥

వ॥ అప్పుడు నల్లకంటి నాగకన్యలవద్దికిఁజని యేమనుచున్నాఁడు.

గీ॥ కలికి వినవమ్మ శిరజాతగంధిపిన్న । చెల్లియాలఁగూడుకొని మహిశ్రేష్ఠుఁడందు
త్వరితముగ రమ్మటంచు మోదముగ నన్ను । దోలె రారమ్మ సంశయంబేలనేను

వ॥ అనిన సోదరులతోఁ గూడి పద్మగంధి పతియొద్దకుఁజని యేమను చున్నది.

పద్మగంధికి కాళియునికి సంవాదం

పద్మ—పురిగేశ మమ్మందుకొరకు యీసభలోకి
పరగబిలచితిరో యేర్పరచుము మొక్కెదనేను ॥పుర॥
కా—తరళాక్షి నీమాట దలుపఁ గనే పక్షి
వరుని చే జెల్లి బ్రతికి వచ్చితి యిప్పుడు ॥తరు॥
పద్మ—యిలలో ప్రాణేశ నీకెంతటి యాయాసము
గలిగెనిప్పుడు తాళగలనె నామదిలోన॥
కా—నెలత యిదిగాక నేనిట నిల్వగానోప
పులుగు రేడుకో భీతిపొడమె నింతకుముందు
పద్మ—యిందునుండక మీరు యెందుబో యెదరయ్య
సందేహమును లేక సరగూన జెల్పుమీ॥
కా—యిందీవరాక్షి కాళింద్రప్రాదిసితీర
మందుగల మడుగులోనుండా మెల్లప్పుడు॥
పద్మ—వినుతాత్మజుండందు వెదుకుచు రాలేడ
మంమందుసీనట్లు మరియోచించగనేల॥
కా—వనితమిట్టదొడ్డి పురివరుని వాహనమందు
ముని శాపమునుగూర్చి మొనసిరా వెరచును॥

వ॥ అని భార్యలకు యీమడుగువృత్తాంతమంత సవిస్తరంబుగ తెలియపరచి వారినోడంబరచి మంత్రితో యేమనుచున్నాఁడు.

గీ॥ మంత్రివర సంశయంబేల మంజుగాత్రి మణులతోఁ గూడి కాళింది మడుగుకిపుడు
జనగవలెనను మ్మతడవై త్రైశకువరుడునగాగలడు గానయదినిశ్చరంబు దోచె

వ॥ అని గాళీయుడు పుత్రమిత్రకళత్రామాత్యులతోఁ రమణకద్వీపం

బును విడచి కాళింగమడుఁజొచ్చి యమ్మడుగులో మిక్కిలివిషంబుగ్రక్కి సకలజంతు భ్రష్టుండయి యుండెనంత, అక్కడవైనతేయుండు కాళియుని మృషత్వంబెరింగి యేమనుచున్నాడు.

క॥ ఇచ్చటనిలువక కాళియు డెచ్చటగభయమొంది సేవలన్నిటికూర్చి
వచ్చెదననిపోయెనుయెటు విచ్చేసెనో తెలుపుడా హివితతినిజముగన్॥

వ॥ అని పన్నగులతో కాళియునిమద్యాక్రమంబున కచ్చెరువందికో పమనస్కుఁడై.

దరువు ఆదితాళం

దరాచారుడెందరిగను । వాని తెరంగైతె గుతెఱుంగనూ।దురంబు లోనిర్భయుండయ్యెను । ద్వేరూధినిలచెచ్చెరందెత్తువన ॥ద॥ పరాక్రమముగ లదోరావని । దబ్బరలాడి ముందరీపని । మెరుంగకనునాఁడు రెప్పణంబులు సరానగొనితున పరాజితుందయె ॥దు॥ ధరామిట్టదొడ్డి పురంబున । భాసుర భక్తమందిరంబున । నిరంతరము వెనయురాఘునేంద్రుని । స్మరింపుచునువిష ధరు న్వాదికెగను ॥బురా॥

వ॥ అని గరుడామంతుడు నిజనివాసంబునకుజనియె.

యశోదదేవి రావటం.

క॥ శ్రీకమలామణివాసది నాకరకులభూష వాసవార్చితసుమన
శ్లోగదయాసాగరహరి రాకేందుని బాస్కరరామ రాజలలామా॥

కీర్తన - ఆటతాళం.

శ్రీరమాహృదయాజ్జభృంగా శ్రీసీతారామా । సద్విచారసాగర గర్వభంగా శ్రీసీతారామా ॥శ్రీర॥ చక్రశూనుతుపారవిక్ర శ్రీసీతారామా భూమిచక్రపాలన కంజనేత్ర శ్రీసీతారామా ॥శ్రీకర॥ రావణాగర్వహరాదిత శ్రీసీతారామా । దేవదేవదీనవిశేష భూరి శ్రీసీతారామా ॥శ్రీర॥ శ్రీమిట్ట దొడ్డి ప్రోలువాసా శ్రీసీతారామా । చిబుకరామదాస మనోవిలాసా శ్రీ సీతారామా ॥శ్రీరామా॥

సూత్రదారివాక్యం

క॥ ఇందీవరాక్షులెల్లను ముందరవెనువెంటరాగ ముదములరగ నీ
విందేగుదెంచినిలచిన సుందరివెవరమ్మమాకు సొంపుతొజెపుమా॥

యశోదవాక్యం ద్విపద

కన్నియవినవె నిక్కముగ మాటొక్క । విన్నపంబెల్ల వేవేగ దెల్పెదను
త్రిదశాలయముసాటి దేదీప్యమొంది । పదపడి వెలయు రేపల్లెమాప్రోలు
ఆపురంబే ప్రొద్దు ఆనందముగను । కాపాడుచుండేటి ఘనుడునందుండు
మన్మనోహరుడు సామాజరాజయాన । సన్మునివంద్యుండు సద్గుణాఢ్యుండు
చిన్నిముద్దులుగుల్కు చెలరేగుభాసు । రోన్నతుండయినకృష్ణుడుయస్మదీయ
గారాబమున నేను గనిపెంచినట్టి । చారుసుకుమారుండు జగతిలోపలను
బోలుపొందుమిట్టదొడ్డిపురివాసు నెపుడు । దలచుచుండెయశోదదేవినమ్మ

చెలికత్తెలవాక్యం

క॥ శరజాయతాక్షినందుని ♦ తరుణీమణివౌట మేలుదనరగపింటి
తెరవెల్లినీదుమహిమలు ♦ సరగునవినుపించవమ్మ సంశయమేలా

యశోదాదేవి తెరవెడలుకీర్తన ఆదితాళం.

వనితా తెర వెడలివచ్చెదనూ । మునుకొని శాంతసమోదకుమాప్రియ
వినయవివేకము వెలయగసభలో । ననుప్రసిద్ధికెక్కి । మించిన ఘనుల కెల్ల
మ్రొక్కి । నేనుదినమును మనమున పెనుమిటిపద । వనజయుగంబులు వినుతిజే

సియుటు ॥వనితా॥ సరసిజాక్షుబందరూను । సరెసారెయనివేడుచూను । విర తకసుమపన్ని రుమేనమరి । మరిమగిజల్లుచుమణిభూషణములు సరగునసవరించా । సురఖేచరులుమింటగాంచా । పరివరివిధములవరునిమహాత్మ్యము తరుణులకుసుకరమరుదుగదెలుపుచు ।వనితా॥ కామితాధనములునుమీరా కలికికాంచనకాంతులూరా । రామదాసాఖ్యకలిక్యుడయ్యెధర । శ్రీమిట్టదొడ్డిపురిజేరి చెలంగిన ।భూమిజాతిపతినిఘనతర క్షేమయోగతలిని ।సామజవరదునిహేమకిరీటుని । నామమెపుకుమదినియపరిచియుటు ॥వనితా॥

సీ॥ శ్రీమదకరలక్ష్మీకరుండగు రాముచంద్రుని పాదకంజాతములను
నమ్మికౌడిన్యసాన్వయమునకీరాజన కూరిమిగలసత్కుమారుడైన
కూచనయామహాగుణునిసిద్ధలక్ష్మిణీ అధికసుశీల రామాంబయునుగు
కాయజుండఖిలభాగవతాగ్ర్యపాదసేవాస్తుడగు రామదాసుశౌరి

గీ॥ హృదయమునజేరి పలికించువిధముబలికె
కాలియోరగుమర్ధనగానయింగు
తప్పులుండినదిద్దివాత్సల్యముగను
బ్రోవుడనివందనము జేసెబుధులునినుడి.

చెలికత్తెవాక్యం.

క॥ గొల్లవధూతిలకములతో వుల్లాసముగలిగిమిగులనొప్పించేటిమా
తల్లినీపేరెయ్యదొ అల్లనవినుపించువిందుమానందముగా॥

కీర్తన-ఆదితాళం.

జీవితాక్షివినవోయమ్మా । నా పేరుయశోదాదేవి యందురెముద్దుగుమ్మా ।భూవలయములోనావిభునకధికద । త్రాసదానముగసేవలుజేసెటి॥ జీవ॥ యెక్కువసక్తిగలిగిపతులా । దైవంబనుకొనికడుమ్రొక్కిపూజింపుచుండెనతులా । కక్కజమగుచేర్పుక్కనయ్యెదశ । దిక్కులుపూజింపుచుండెనతులా । కక్కజమగుచేర్పుక్కనయ్యెదశ దిక్కులంటపెంపెక్కిచెలంగేటి ॥జీవ॥ బృందావనమందుభోగ్యముగనూ । విహరింపుచునుకాళిందితీరముయోగ్యముగను । నందాహ్వయగోవిందపతికిజయ మందవ్రతము లింబొందసలిపెటి ॥జీవ॥ శ్రీమిట్టదొడ్డిపొరిలోనా । నివసించినట్టిసీతారా

ములవేడ్కతోను కోమలజలదాశ్యామజితేయుని రామయమనుహరి నా
మముఁదలచెటి ॥జీవ॥

చెలికత్తెలవాక్యం

క॥ చతురాస్యునితననాభీ । శతపత్రమునందుగన్న జగధీశుడుయే
గతిపేతవంశమునసీ । సుతుడై జన్మించెదెల్పుసుదతిలలామా॥

యశోదవాక్యం ద్విపద.

మతిగల్గివినవమ్మమాయొక్క పూర్వ । స్థితివేడుకలుమీఱజెప్పెదానీకు
మున్నుద్రోణుఁడనే ముఖ్యునకేను । పన్నగధరయనూ పత్నినయ్యు
నుండఁగయొకనాడు నొయ్యనపద్మ । జుండుమమ్ములజేరి నవ్వుచుబలికె
వినుముద్రోణుఁడనీవు విశ్వంభరమున। వనితతో మనుజుండవై పుట్టుమనుచు
విన్నవించినయంత వెరగొందిప్రియుడు । క్రన్ననబలికె నక్కమలజుతోడ
దేవదేవయాజ్ఞ తెరగునమేము । భూవలయమునందు బుట్టెదముగాని
వనజనాభునినాదు వంశంబులోన । తనయునిగాగతద్దయువరంబొసగు
మనినయాగాకయనియంబుజాసనుడు । జనినపిమ్మటద్రోణసకలాత్ముడికను
నందుడై పుట్టె నేనతనికిముద్దు । సుందరినై తి యశోదయనుపేర
నదిగాకమావంశమందు కృష్ణుండునయ్యెనిరతంబురక్షించునేముద్దుగుమ్మా

వ॥ అని వెండియు. కీర్తన - త్రిపుటతాళం

సరసిజాక్షివినవె శౌరిచరితమెల్ల తెలిపెద । పరమమోగ్యమయిన కీర్తిధరణియందునిలిపెదా ॥సర॥ పూతనయనువాని గూల్చెభూతలమున శకటుని । ఘాతజేసెదునిమె సుడిగాలిసోకునికటుల ॥సర॥ అంబుజాక్షులెల్ల విస్మయంబుజెందికాంచనూ। కంబుధారిమద్దిపాదపంబులనుయడంచెను॥సర॥ వత్సబకాసురునిజంపి వత్సములమునుబ్రోచె కడుసత్యలోక వరునిమహిమ నుత్సజింపజేసెను ॥సర॥ ధరణిమిట్టదొడ్డి రామదాసు నాదరించెను । నిరతము మాయింట లక్ష్మికరముగావసియించెనూ ॥సర॥

క॥ కందుపలువినుడినాప్రియ । నందనుడెందేగినాడొ నయమలరగయూ
బృందావనంబునవెతకియు పొందుగదోడ్తెండి ప్రొద్దుబోవకమున్నా॥

వ॥ అనినగోపికలు శ్రీకృష్ణమూర్తి యన్వేషింపుచుండిరంత.

శ్రీకృష్ణమూర్తి రావటం

కీర్తన - అటతాళం.

శ్రీరాణిహృత్ఫుల్ల నీరజాతమరంద । సారంగవరుడానేవినరా । సద్వి
చారుడవై నేడుగనరా । శ్రీరాణిహృత్ఫుల్ల నీరజాతమరంద ॥సారంగ॥శ్రీరా॥
గొల్లభామల మెల్లమెల్లబోధించి బిల్లిబిల్లిగ ముచ్చటాడుచు । యిందు అరు
దెంచితి మురళిబాడుచు ॥శ్రీ॥ నెమ్మిపింఛము పైడిసొమ్ములు శోభిల్లకన్నా
ని వెన్న చెబూనియు । వేడుకతో నుండుమురకీర మానియు ॥శ్రీ॥ భూబాధలు
గాగ యాదవకులమందు । పాపిబల్కము గజసన మొందితి సకలపాపములను
బట్టి చెండితి ॥శ్రీ॥ భాసురమిట్టదొడ్డి వాసుడనై రామదాసునేలు కృష్ణదేవుడ
సద్విలాసదాసులకు సంజీవుడ ॥శ్రీరా॥

మ॥ ఒకపార్శ్వంబున సుందరీమణులు బల్వొయ్యారముల్ జూపిగం
ధకచోరావళులెల్ల బూయుచును పద్మదృగ్యుగన్వేడవే
రొకభాగంబున జవ్వనాంగనలు తదోల్లాసముల్ గల్గిపా
యుకమోహంబున కౌగలించగ సునిత్యానందుడై వచ్చితిన్॥

తెరవెళ్ళే కీర్తన - అదితాళం

బాలకృష్ణుడరా । వెన్నలుగలగోపాలకృష్ణుడనురా । పాలుసెన్న దసు
గ్రోలినేడువసి । బాలులగూడి సులీలతో నాడెడి ॥బా॥ సుందరులతో కా

ళిందితటిస్థలి । యందుజేరిపశుబృందలకాచిన ॥బాల॥ రామదాసునకుక్షేమ
మొసంగుచు । భూమిశ్రీమిట్టదొడ్డి పురిలోవసించిన ॥బాల॥

వ॥ ద్వారపాలా అహోస్వామి.

ద్విపద.

వినరద్వారకనాడు వృత్తాంతమంత । అనుమానపడక నీకింతజెప్పెదను
పాలుపొంగుకైకుంఠ పురమందిరమున । వెలయుచునుండిఈవిశ్వంభరోగ్ర
భారంబుదీర్ప తపృకయాదవాహ్వ । యాన్వయపంశాబ్ధి యందుచెన్నొందిన
నీరజదివ్విషి మూడ్కి నెగడుచున్నట్టి । నారాయణుడనేను నయమొప్పగన్న
తల్లియశోదనంద పిత్రిజుడుతండ్రి । తెల్లముగరోహిణీదేవి పెద్దాము
అన్నబలమూర్తి మేనత్తరాధికయు । అన్నయమామనె యెన్నంగమిట్టదొడ్డి
పురిరామదాసునెప్పుడు భూరివేడ్క । బాగరక్షించెగోపాలదేవుడరా॥

కీర్తన - ఆదితాళం.

శ్రీకృష్ణదేవుడను త్రిలోకనాయకుడాను । కేకిబర్హాంచిత వివేకమూ
నసుడనేనుగాకిమలజంపినాకిసురేంద్రాది । వాకరవినుతసిరాకారుడబల్॥శ్రీ॥
శ్రీ॥ సారసలోచనుడ విశాలవక్షుడరోరి । దీనప్రత్యక్షుడను ఓతేజుశిక్షుడ
రోరి తారాహారడిండీరశారదప టీరకీర్తి విస్తారయుతుడబల్ ॥శ్రీ॥ భానుశశి
నేత్రుడాను సుపాళిచరిత్రుడాను । ఏనగణజైత్రుడాబ్జభవస్తుకళత్రుడాను ।దీ
ననముదయాదీనధళితనం । తానభూరుహనిధానప్రభుడబల్ ॥శ్రీ॥ శ్రీమిట్ట
దొడ్డీశు రామనివాసుడనూ । దాసుదరుండను రామదాసవిలాసుడను కామ
సన్నిభావిరామసలలాముశోభితనిరామయుడనుబల్ ॥శ్రీకృ॥

సూత్రధారివాక్యం.

క॥ శరదిందుమవదన కేవల పరమాత్ముడవయ్యుగొల్ల భామలతోయా
కరుణివివరించుట కెత్తరిశంశయము పుడుదోచె తగ దెల్పగదే॥

కృష్ణుని వాక్యం సీసార్థములు.

వినరసుదీరనీవెదయందుగల సంశయముదీర్తుముప్పుడు నెయ్యమున
మున్ను అంబుజాసనపుత్రులగు శ్రీశపసుకమార్త్య సుతులమునులు సూదనాన్య
నిమహోగ్ర యోగీలములకువెరచి ఉసురులందరు సాధకులై కొంద వె

యుగతులఁజెప్ప వినిదయామతిగల్గి విశ్వంభరములోపదశరథునకు జన్మించితి తాటకవనిఁగూన విశిఖాగముగ్రుంచితి కుశికావరసుపాత్రికుని భూరిజ జన్మమెల్ల వశలీలామోఘ ప్రజ్ఞావతుఁడనై గాంచితిని ॥విన॥

అహల్యశాపంబు అవలీలగను బాపి ధూర్జటివిల్లు మెత్తి గన్న నవిరదియు వసుమతితనయ నుద్వాహమాడి జమదగ్ని విచిత్ర సత్వము హరించి జనకుని శాసనంబున వధూమణి సౌమిత్రితో వనస్థలికి నేగి గుహుని నేలికై కేయికొమరునకు పాదుకలు వేవేగమే నొసగియు చిత్రకూటమున బలువయిన మోదామొసగియు చెలఁగ విరాధుని గూల్చి తులువ కాకాసురు గర్వకలలో నదీర్చి తాపసులకు దత్తాభయము బాపి ॥కలు॥

మరిదండకాట విమధ్య జరియించి గౌతమపదిపాంత పర్ణగృహమున నివసించి యుండ నిఖిలమానులు నాదు రూపులావణ్యాది రోచులెల్ల వీక్షించుచును మహివిభ్రాంతిచిత్తులై కడుభక్తితోడను గారవించి రాఘవనిను గూడి రమియించనేరని జన్మమెత్తగ నేటికి తపమేలాయె దెబ్బల్ సన్మార్గమగు మాపాటికి మన్మథక్రీడలచే మానుని పై మెల్లదీర్చి చిన్మయాకారుని లో జేర్చుకోవయ్యవేరే ॥జన్మ॥

అనివారు చరణద్వయములపై తమ పాలతటములు మోపి వందనము జేయ యత్తాపసులపై దయాళుండనై వారు విసఘుగంభీర విహితమృదుల భామలతోడ తప్పనియ భయంబొసంగి మిమ్ము యిపుడు యంగీరించ తగదుము దరవచ్చు ద్వాపరయుగమందు భూశారమణ చబుట్టియు గోపికలై వీరుశోభిల్లగను చేపట్టియు ఈ బారమున హాస్మరుని క్షోభలన్నిటి నిదీర్చి నాభిప్రాయము తగతుగ మోక్షంబు నొసంగనేను ॥బూభా॥

పరమిట్లొసంగి రావణుని చెలియను భంగపరచి కరదూషణుల పరిహరించి మారీచునొంచి శబరిని రక్షించి వాలిని బరిమార్చి సుగ్రీవు నేలి శరధిబంధించి దశగ్రీవునొంచి లంక విభీషణునకు నేలగనొసంగి సాకేతపురిజేరి జగతియేకా దశవేలవర్షంబులు నేలియు కృష్ణుడనై దుష్కృతాళిని బారద్రోలియు శేలాగరాను దాసునాలోకించి మిట్టచోడ్డి ప్రాంతంలో వెలసి భక్తజాల మానందమొంద ॥వేల॥

మంత్రికోనియాకుట కీర్తన.

వందనమిదె వారిజనయన । కుందరదన కాకోదరశయనా ॥వం॥ శ్రీధర తులసీదళమాలా । రాధాప్రియదర్పణ వక్షస్థలా ॥వం॥ తాపసవినుతమృదుచరణా । గోపాముపకరణ కులాభరణా ॥వం॥ పూతనమద భూధరకులిశ పాతకహరసుర పాద్మతకలిశా ॥వం॥ క్ష్మామిట్టదొడ్డి సౌధవిహారా । రామదాస యీరాధితకారా ॥వందన॥

వ॥ ఆసమయంబున వృద్ధవుండు యశోదాపంపు వచ్చి వెన్నునితో యేమనుచున్నాడు.

వృద్ధవునికి కృష్ణునికి సంవాదం.
అటతాళం.

వృద్ధ—చిన్నదొరశౌరి విన్నవించదనొక
విన్నపముగలదు ననుమన్ననగావించియు ॥చిన్ని॥
కృ—పన్నగనుగోపాల ధన్యమతిగల్గినాకు
క్రన్ననాయాపాతకాయు తిన్నగను దెలుపవోయి ॥పన్ను॥
వృద్ధ—నెమ్మిపురిదారినిను సమ్మతియుగలిగినేను
రమ్మనియశోదా దేవిమమ్ములనుదోలించెను ॥చిన్ని॥
కృ—అమ్మనను యెందుకోరకిమ్ముగను రమ్మనియె
క్రమ్మరవచించరోయి నెమ్మదిలోసీతిమీర ॥పన్ను॥
వృద్ధ—జీమూతసమాంగహరి దామోదరశౌరికృష్ణ
స్వామియావారణమాకు యేమొకని తెలియదాయ ॥చిన్ని॥
కృ—భూమిమిట్టాదొడ్డిపురి హేమాలయందునేను
క్షేమతోవసించియుట కేమారకనువచ్చెదను ॥పన్ను॥

వ॥ అనిగోవిందుడు గోపబాలులంగూడిజననిసదనంబునకుబోవుచున్న సమయంబున యశోదాదేవి యెదురుగావచ్చి యేమనుచున్నది.

యశోదకు కృష్ణుని సంవాదం ఆదితాళం

య—రారానాచిన్నమొలుకా । నారామచిలుకా
చారుముఖకాంతిగులుకా । ముత్తియపులొలుకా

రాకరారను కుమార సుందరాకార మూర్తి బంగారుకొండయిటు॥రా॥

కృ—నేరానుపోవేతల్లి । నెనరూపాల వెల్లి
భూరితరకల్పవల్లి మదిలోరంజిల్లి కారుణీకదశరీరుడ వనసరి
వారలలోనను వేరుపరచితివి ॥నేను॥

య—బాలానిన్నట్లుదూరా । పలుకలేదూరా చాలకోపమేమీర
కలహంసమయూర । పాలునెయ్యిగరిడీలు జున్ను
రుచిబోలుసర్కరయుగ్రోలనోసంగెద ॥రార॥

కృ—అలాగెవచ్చెదనూ అతివేడుకతోను
చాలానీకరుణాబూనుసరెసరెయనగాను । మేలుగమిట్టాదొడ్డి
ప్రోలులోయాశ్రిత । జాలములనుకరుణాలవాలమున ॥నే॥

వ॥ అనిన యశోదయేమనుచున్నది.

గీ॥ అలుగ నేటికినాతండ్రి అవనియందు
నిన్ను జూడనినేతాళనిమిషమయిన
పంతములుమానిరమ్మిగోపాలబాలు
లెల్లముదమొందిలాలింతునిన్ను పుత్రా॥

వ॥ అని కరంబులుజాచి దగ్గరజేర్చుకొని చిబుకంబుదువ్వి శిరంబు మూర్కొని మధురాహారంబులొసంగిన మెసంగి జననితో తనయుండేమనుచున్నాడు.

క॥ అమ్మానను యిప్పుడు శీ । ఘ్రముగ బిలిపించినట్టి కారణమేమో
సమ్మతిగను దెల్పుడి నిక్కముగ నేనాటలాడగా బోదునికన్॥

యశోదకు కృష్ణునకు సంవాదం

ఆటతాళం.

య—యెందుబోయెదవుర బాలకా । మోదమొందిదెల్పర సత్కపోలకా
కృ—అందాముగనుఆటలాడగా । బోదుసుందరిమణులెల్లా చూడగా ॥అం॥
య—బాలమణులతోటియాటాలూ
నాడచాలువ్రాప్పుండుయామాడలూ ॥యెందు॥
కృ—లాలితగతినన్నిట్టులా । నన్ను గేలిచేసితివోతుటయెట్టులా । అందము॥

యీపూరికాంతల మోసమూ । జేసినవటనీవెందుకోసము ॥యెం॥
వారినిట్లుజేస్తివి । యెవరుకే వేగజెప్పరేజనని। అందముగ ఆటలాడగ॥
యింతకుముందూ గోపికలూ । లేకయింతజెప్పిరి నా గోపికలు ॥యె॥
యింతులు జెప్పినా బోధలూ । వినియింతలో జేయాకు బాధలు॥ యంద॥
దానికేమివచ్చెనూ । స్త్రీలవాధములేచాలా హెచ్చెను ॥యెం॥
నిలో గొల్లభామలూ । గొట్టించవచ్చిరేనితో లేములూ ॥యంద॥
గారిమాటను యివ్వాళనూ । నిన్ను అరడిపెట్టగా చాలనూ ॥యెం॥
రుణిమిట్టదొడ్డిపురములోన । కోరినేజేతువిహారమూ యందమున॥
॥ యనినపుత్రునితో మాతయేమనుచున్నది.
వినిపించినబల్ నీతులుయాలించి వేగనీసుకుమారా
లములో గోడాంగను చేతులునాకెట్లువచ్చు జెప్పరనీవే॥
॥ యన యమ్మ వచనంబులకు సమ్మతించి కృష్ణుడేమనుచున్నాడు.

తల్లికొడుకుల సంవాదం.

నని నీదయనాయందు చాలగలిగి
డనేబోదు సెలవివ్వ మతిక్రయమున
ార్మిసుతనీమదిలో యిట్లుకొర్కెగలిగి
ంటె జనివేగమేరమ్మ వుచితముగను॥
॥ అనిన జనని యశుమతివడసి ముకుందుడు గోవింద సందోహం
బృందావనంబున యెటువలె అడుచున్నాడు.

కృష్ణునికి గోపాలులకు సంవాదం.

ఆటతాళం.

లాడుదమూ । నేటుగమురళి పాటబాడుదమూ ।సాటివారలకన్న
టివీరనితలచి । బోటిదాటులు మాటమాటికి వేడగ ॥ఆ॥
హాటకచేలా । నవరత్నకిరీట గోపాలా।పాటిగమీరలివొప్పేటచెల్పి
మంచి । మాతప్పకివేడ్కతోటి సేవింతుము॥
తమునేనూ ! మనలోకులందరుమెచ్చగాను మొనగరుపైడిబొంగ
ము లాడెనిందు ! నరగూనరండి భూసురకీర్తిరాజిల్ల॥

గోపి—కరివేల్పు | బాలురిరీతి చరియింపుచు | మరియిందునాడ దేవరకున్యా
యముకాదు | పరగయచ్చటికేయిన యరిగియాడుట మేలు॥
కృ—యందముగను | యిప్పుడు మనమందరమును యెందుబోదము వేగ
యిందువాక్యచూడ్పడి | సందేహముగలిగి తొందరపడనేల
గోపి—సుందారాకారా | శ్రీమిట్టాదొడ్డి మందిరాధారా పొంకుమీరగ
నూ కాళిందిచేరవత్తేను | బృందములతో నాడుకుందామెల్లప్పుడు॥

వ॥ యను గోపాలుల సల్లాపంబుల విని నోదించి జనార్దనుండు మగుడి గొల్లలతో యేమనుచున్నాడు.

కృష్ణునికి గోపాలులకును సంవాదము

కృసీ॥ గోపాలసుతులార గోవులుండే యమునతటమునకుబోదాముత్వరితముగను
గో—కుబ్జాక్ష మనమిప్పుడందుబోయి తెనిదు జననికోపించునిశ్చయముగాను
కృ—అస్మదీయాంబ యేమనజాలదికనీరు చింతజేయకరండి శీఘ్రముగను
గో—యచటికేగి తెదాహమాకలిచేజిక్కి గలమా చొక్కుచలిదిగట్టితెమ్మ
కృగీ॥ యిట్టులయ్యెతె మాయమ్మ కేర్పరింతు
గో—కృష్ణయేమ్మమరిదెల్ప కుండిసుమ్మి
కృ—చోనరుదప్పక నేచల్ల లొడపితెత్తు
గో—దేవతసవాయపొండి చద్దియులుదెండి॥

వ॥ అనిన నల్లనయ్య వల్లెయని తల్లివద్దికిం జని యేమనుచున్నాండు.

కృష్ణునకు యశోదకు సంవాదం ఆదితాళం.

కృ—ననుగన్నతల్లి | దయజూడవె నేడుఘనకల్పవల్లి | అనవరతమునినుమన
ములోనకదు | వినుతిజేతునామనవి గనివినవె ॥నను॥
య—వనజాతనేత్రా | వరగుణసాంద్ర ఘననీలగాత్రా | మునుకోనినీమన
మునగలకోరిక | తెనయుజనని వినుమనివినుపించర ॥వన॥
కృ—అతివేడ్కతోనూ | నాపరివారలను జతగూడినేను | సతతముగనురవి
సుతనదికడపశు | తతినిగాయ నిజమతితోజనిమెద
య—సుతనీవుచాలా | కానసమునకుజనిబత్తితజెంపనేలా | ప్రతిదినమును
వ్రజబలతో నాడుచుయిట | యితరకాంక్షలతులితముగవదలక ॥వన॥

కృ—పరివారంతా | జనిమొదరట నేనుపగమాభిశాంతా | సురవిరమణిని
స్ఫురభూషణములు | దొరయవాగలత్తో నరిగెదనిప్పుడు ॥నను॥
య—మురళీవిలోలా | తగదూయిూమాట శరగిందీపాలా | ధరమిట్టదొడ్డి
వరునిసాక్షిపరి | పరివిధములయాకరణిబలుకను ॥నను॥

కృష్ణునికి యశోదకు సంవాదం కంబాధరాములు

కృ—వోయమ్మనేడునానరి | పాియపుగోపకులగూడి పశువులనెల్ల | గా
యగబోదలచితి | యీవెడ తడయకనుసెలవు ॥దర్వ॥ యివ్వవె
నాకు | మొక్కెదనీను మెలమిపరాకు | పున్యబంతులచేత బూని
కానసమున | నవ్విక్రీడలునలిపి నరుదెంచెదనుయాజ్ఞ ॥యివ్వ॥
య—నందమునునఖిలాసుర | బృందంబులచేతనొచ్చి బుగులొందితివిగ|
కెందుకు యీచేష్టలుమన | మందదనదలచెదవునీవు ॥దర్వ॥ మరు
వాగబుద్ధి | నీకెవరుజెప్పిరిరా యీసుద్ది | పగగమీాతండ్రి కేర్పతె
నెమ్మదిలోన | నెరగొందుచుండును విపినాపేక్షలుమాని ॥మరు॥
కృ—జననీవినుమిప్పుడురిపు | జనములకుభయంబునొందజాలనుసుమ్మా | జన
కుడనాజాగ్రతవిని | ఘనమగు సంతోషమొంద ॥దర్వ॥ గలడేవో
యమ్మా | సంశయమొంద వలదేమాయమ్మా | యిలోనసిట్లు
కొండలమొందవేటకి | బలదేవుడైనవ్యాకులమొందకనుమెచ్చ ॥గల॥
య—చిన్నికుమారకమరిమె | న్నెన్నివిధంబులను విన్నవించినవినునా | య
న్నమహామోదంబున | కన్నులగనకున్నతాళ | దర్వ॥ గలనక్షణమైన
యీామంకుచేతలు పద్మనయనా | వలనొప్పవిడచి భూతలమిట్టదొడ్డి
పురి సిలయునీవై మమ్ముల బ్రోవుమికవిడువ ॥గలనా॥
వ॥ వెండియు

కృష్ణునకు యశోదకు సంవాదం.

కృ—అమ్మకరుణజూడు | తెగదమ్మ తపవునేను
సమ్మతముగ నిన్నుగొలతు జగతిలోనాతోడు ॥అమ్మ॥
య—తమ్మకంటిమేలా | హృదయమ్ముకోనచాలా
నమ్మవేమునాడుమాట నయగుణాలవాలా ॥తమ్మ॥

కృ—కన్నతల్లినాకు ॥ నగవిన్ని దెల్పరాకూ
పొన్నవనముజూడనిపుడె పోదునేపరాకూ ॥అమ్మ॥
య—చిన్నిబాలబోధా । వినకున్న నవనిమీాదా
వెన్నలారగించిపొమ్మి వేగసుప్రసాదా ॥తమ్మి॥
కృ—యిందుగుడువనమ్మా । ముదమొందిపాలుగుడ్పిమ్మా
సందియంబులేకపెరుగు చద్దిగట్టవమ్మా ॥అమ్మ॥
య—సుందరాంగచాలు ఆటలందు మరగిపాలు
అందమలరగ్రోల వేమనందు చాలుచాలు ॥తమ్మి॥
కృ—జాలిలేకనీవు తడవేల జేసెదావు
మాలిపుడు గలిగిచలిది మరియు గట్టలేవు ॥అమ్మ
య—బాలకృష్ణ రారా । చల్దులుగట్టితి రా
క్ష్మాతలములో మిట్టిదొడ్డి నగరిసాధికిపుడుబోరా ॥ తమ్మి
వ॥ అని యశోద చద్దిమూటలు నలెగట్టుచున్నది.

గీ॥ తేటమీాగడపెరుగు తియ్యనైన జున్ను చవులదేరువెన్న శర్కరయును
కలయజేర్చివూరగాయ తొక్కులుబెట్టి చద్దిగట్టితిపట్టరాజజనయనా॥

కృష్ణుని వాక్యము.

క॥ తల్లినీవిప్పుడు వర్ధిల్లనుకుమారయనుచు దీవనలొసగియు
అల్లంబనుపవె గోగణ మెల్లనునేగాచివత్తు యిందరిలోనన్॥

వ॥ అని యశోద కుమారునకు ఆశీర్వచనమొసంగి కృష్ణునితోనున్న గోపాలకులతోనున్ను యేమనుచున్నది.

యశోదకు కృష్ణునకు గోపాలకులకు సంవాదం ఆటతాళం.

య—నా పెన్నిధానమా నసుగన్న తండ్రిగోపాలులతో నాకుకొనిమెప్పిరండి
కృ—ప్రాపైనవీరాక్షజడపె గోవులనూ
సాఫల్యమునగాచి జననివచ్చెదనూ ॥ప్రా॥
య—మీారుబాలకులార ప్రేమతో పొండి
మారంగనాడించి మరలదోడ్తెండి ॥మీారు॥
గో—సారసనేత్రి మీాశౌరితో మేము
బోరూనజని ప్రొద్దుబచ్చి వచ్చెము ॥సా॥

లోదనుజులు గలరుకుమారా
నసంబునధీరు మరువబోకురా ॥దా॥
న్న కార్యముకాకతీరాదు ॥ప్రా॥
నేర్పుకొలది మిన్ననతోటిబోదు ॥పా॥
వదోచకమీరు దూరంబుబాటి
ండి వెలదులతోటి ॥నా॥
వుమిట్టదొడ్డి పురినాయకుండు
గలిగెనుమాకు దిగులొందకుండ ॥బ్రో॥

ఆసమయంబున తల్లియనుమతిపడసి కృష్ణుడు గోపాలబృందము గావనంబునపశువులుదోలుచు గోపాలకులతో యేసునుచున్నాడు

కీర్తన , ఆదితాళం ॥

డిగోపాలుతెల్లనూ । యమునాతటమునకు మర్లుండి గోవులామే ండజేసియిట నుండదగదుపశు । తండములకుమొక మెండదగిలి డనడుగలకొండసారవల । దండజేరిపిత్తృణ మండలమునకు ॥రం ఖల్లపై నెక్కియూ । తియ్యనిపండ్లన్ని భోరునదెచ్చిమెక్కియూ। ములదూరితేనియబు।గోరిజుర్రుచునుపారిభీములపై । జేరినేరుపు లులువ । వ్వారియగనమరి దాగిదప్పకనూ ॥రండి॥ బాగుగమిట్ట రామదాసునిమేల్ తూగిరక్షించివేడ్కమీరి। యోగ ధేనువులు

రాగ వెంటశిరి ॥ లేగకదుపులును బోగనేమ్ర్పా । గభాగభూములకు సాగ
సొంపుగల । తీగె క్షై య్యాలలు వేగనూగుదము ॥రండి॥

వ॥ యీప్రకారముగ పశువులమేపి దవ్వనంగలయమునానదిం గాంచి కృష్ణుడు గోపాలకులతో యేమనుచున్నాడు.

కష్ణునకు గోపాలులకు సంవాదం ఆదితాళం.

కృ—అదుగో కాళిందినదినీ । యిదిగో చూడండీ
మొదఫూలదోలుచు పదుపదుడే సంశయమొందక ॥అదు॥

గో—మధువైరి మాకు ధాహమాకలవుతుంది.
దధిచలిదిగుడుతా మందుతడవు శేయకరారండి ॥మధు॥

కృ—ధేనువులల సెదప్పి కతీతాణము
గొనిన పిదప చల్దులారగింతాముసుమ్మీ ॥ధేను॥

గో—కానాలో నీవు యింతకష్టపడనేలా
మ్రానుక్రిందుండు పశులనులిపి జలమును బట్టెదము ॥కానా॥

కృ—భళిరే మీరాడినట్టి మాటమెచ్చితినీ
యిలలో మిమ్మొడబాయకను యేనురక్షించెదనూ ॥భళి॥

గో— పాలుపొందువిట్టాదొడ్డి ప్రోలునాయకా
కలనయినమిమ్ము బాయగలమా మమ్మేలుకొమ్మీ

వ॥ అని గోపాలులు తొ్డులకు కాళింగ సలిలంబు బెట్టుజూచి కృష్ణుడు బాలకులతో యేమనుచున్నాడు.

క॥ వుసిబాలులార యిప్పుడు మసలపని యేలయాల మందలకడసం
తసమొందుచుండె చెల్దులు మెసగుదమిటురండి ముద్దునెలతలగూడీ॥

వ॥ అని గొల్లకుఱ్ఱలతో యిసుబిదిబ్బలపై కేగి యేమనుచున్నాడు

కృష్ణునికి గోపాలురకు సంవాదము ఆదితాళం.

కృ—గోపాలులారరండి యీపానీయంబులోన
తేపతేపాకుగ్రోలకితీర్ధణ మాడుదముసుమ్మీ ॥గో॥

గో—నీ పాదములునమ్మినీరజాతాక్షస్నాన
మీప్రొద్దుజేసితిలక మెల్లాధరియించితిమి ॥నీ॥

కృ—చిక్కంబులూనువిప్పి చొక్కమయ్యానచలిది
త్రొక్కులగూర్చి చాలమెక్కదముజాగేల ॥గో॥
గో—నిక్కముగానీఖజ్జమెక్క వరుచులుగలుగు
గ్రక్కునకాస్తమాకు మక్కువతోబెట్టుడీ ॥నీ॥
కృ—మంచిపులిహోర మీావద్దుంచుకొనినన్నే మె
యించుకబెట్టుడని ఊరించెదరచాలోయి ॥గో॥
గో—కొంచాకమిట్టాదొడ్డి కాంచనాంబరమాకు
మించినిద్రవచ్చె నిద్రించెదమెట్టో తెలదు ॥నీ॥

వ॥ ఇట్లు కాళియోరగుని విషసమ్మిలిత సలిలపానులై గోవులు గోపాలకులు విగతప్రాణులై పడియుండిరి వారినింజూచి శ్రీకృష్ణమూర్తి మనుజునింబోలె యేమని వితర్కింపుచున్నాడు.

గీ॥ వ్రజకుమాళ్ళనేను వత్సరంబులనుఋందు వచ్చిచలిదుశిచి వారిద్రావి
నంతలోనబాలు లజ్ఞానంబులుజచ్చె యెందుకొరకో తెలియదిచటనాకు

వ॥ అని మరిన్నేమని చింతించుచున్నాను.

కీర్తన—జంపెతాళం.

యేమిసేయుదును యీామాయా । గల్గు టెందువిషయమొ తెలియదాయా ! భూమిలోపల నిద్రబోయినట్ల్యాదవులు । భామలునుధేనువులుబడి నీల్గిరయ్యయ్యో ॥యే॥ యీాబాలకులయిందువిడచి । నేను ఆభీరునగరంబుగడచి । యేజాతివల్లవుల కెదిరించిపోనేర్తుగా ॥ప్రాబల్యముగయెంతపని వచ్చెఅయ్యయ్యో ॥యే॥ వ్రేతకన్నియలెదురువస్తె । నేయేతీరుగనుబొంకియేమందునయ్యయ్యో ॥యే॥ అంబాయనుచుల్యాగలెల్లా। దాహమాకలిచేతతల్లడిల్లా । ఆంబలనుగూర్చిఘనమైనరంకెలుబెట్టి । చుంబణంబాడగను జూతునెటులయ్యయ్యో ॥యే॥ శ్రీమిట్టాదొడ్డిపురిలోనూ । వేడ్కచేతనివసించియునేనూ । క్షేమముగ భక్తసంజీవుడనగనుబరగి । యీామహాగొల్లలెల్లగను గక్షించెదను ॥యే॥

వ॥ కాళీయోరగు విషోదకంబులవలనయైనవిచిత్రంబనిమెరిగి తాను సర్వజ్ఞుండు యోగీశ్వరేశ్వరుండు యోగివంద్యుండుగాన కృష్ణుండు తనక

టాక్షవీక్షణామృత ధారలుగురిపి వ్రజజనని సమూహంబులలేపి వారితో
యేమనుచున్నాడు.

గీ॥ గోపతనయులార కుంభిణిలోనిద్ర బోవదగదుయిట్లు ప్రొద్దుబాయ
ధేనుగణములేపి తిన్నగాయిండ్లకు రండిపోదమిపుడు రభసమునను

వ॥ అనిన వ్రజశైశవులు దిగ్గునలేచి యేమనుచున్నారు.

గోపాలకులు కృష్ణునికి సంవాదం ఆటతాళం.

గో—గోవిందనేడేమొ గొబ్బునగలిగెనుమాయా । తెలియదాయా॥
కృ—భావమందున మీరుభయమొందకుడి బాలులారా। భ్రాంతిమీర॥
గో—యెన్నడురాలేదు యిటుమమ్ముదోడ్తెచ్చినావు। యేమొనీవు॥
కృ—నన్ననుటయేమియీ నదివిటనై చిత్రమును । కాబోలును॥
గో—కమలాక్షగరళంబు గలదియ్యడనిమున్నువింటి । నేడుగంటి॥
కృ—కమలమీమడుగులో దాగుచున్నవిచూతురండి । దరిపై యుండి॥
గో—అవునయ్యనీవు మమ్మందువేసెదవేమొమేము । రాము రాము॥
కృ—అవనిలోపలమిమ్ము లట్టుజేయసుగాని పారిపోకురోరి॥
గో—సరణితోవచ్చుట చాలుపొయ్యెదమయ్యస్వామీ । పిల్వకుమీ॥
కృ—ధరణిమిట్టాదొడ్డి పురిలోవసింతురనేను । కీర్తితోను॥

వ॥ ఆసమయంబున వల్లవార్భకులు భయఃకంపిత మానమానసులయి
వెన్నునిదూళ్ళనువిడిచీగోష్టంబునుపోయియశోదాదేవితో నేమనుచున్నారు.

గీ॥ అమ్మనీనందనుడు కాళీయాహిపున్న
మడుగునకుదోలుకొనిపోయిమమ్ములందు
నేయదలచితె మదిలోన వెరచియిందు
వచ్చితిమినీకొడుకుయెంత వాడొవింటె

వ॥ అనిన యశోదాయేమనుచున్నది.

క॥ ఓపికలులేకమీరు మాపాపకునివిడిచెవచ్చి మరినేమిమ్మన్॥
కోపించకుండయనెవర పాపడుడెటగలడొనుతుడు బాలకులారా॥

క॥ అయ్యవసరంబున కృష్ణుఁడుయాలమూకల యాలపట్టులలో
యుంచి వచ్చి దండముసమర్పించుచున్న డింభకునిజూచి యశోదాయేమ
నుచున్నది.

యశోదకు కృష్ణునికి సంవాదం ఏకతాళం.

య — నందననీవు పసిముందలమేపగ నెందుబోయినావు
రోసిమూకేర్పరించుచునిక్కోరి ॥నందన॥

కృ — అందముగనుకురువిందవనంబుకు
పొందుగనేబోయినామ నన్నుగావుమినీదయతోను ॥అందము॥

య — సారసాక్షరుచిరారుచల్దుతెచటారిగించినరోశీలా
వినయంబుగవినుపరబాలా ॥నందన॥

కృ — కోపించుచికాసారము లోత్తుద దీరగుడిచిరుతల్లి
తగదెలియుమిదేవతావళ్ళి ॥అందము॥

య — యెందుకోరకయీకందువలను భయ
మొందజేసితావృధీర మదమొప్పజెప్పుసుకుమారా ॥నంద॥

కృ — బృందావనికిమునుకుందునినన్ను
ముందుబోదుమని వారుయిటు మొనసివచ్చిరితీరు॥

య — పంకజాక్షనీబొంకులుదెలిసెను
యింకనయినకాళిందిదరికేగకు నావగలోనది॥

కృ — అంకితముగమిట్టదొడ్డియాలపట్టులో
పొంకముగనువసియించు ముని బృందములను పోషింతు॥

వ॥ అనిన పుత్రునితో జనయిత్రి యేమనుచున్నది!

గీ॥ వద్దనగ ధేనువుల మేప వనముకేగి మసుడి రాకనునిటువంటి మనసుకందు
కోసరము బోతివంచు కాకోదరుండు గరచుటది యెంత పని పశ్వ్రకసులనయునా॥

వ॥ అనిన అవ్వతో యా చెన్నుండేమనుచున్నాడు.

క॥ జననుతి శ్రీయీవిధము నే మును పెరుగక పోతి నెల్ల మొదవులతోడన్
జననేరగాని శర్కర ఘనతర పొంగలియు బెట్టగదె భుజియింతున్॥

వ॥ అనిన కుమారుని మాట చిత్తంబెరింగి సుమృతఖజ్జంబులు గాగల రుచి
రాన్నములొసంగిన మెసంగి చాల తృప్తి జెంది యారేయి నిద్రించి ప్రభాత
సమయంబున మేల్కొని తల్లితో నల్లయ్య యేమనుచున్నాడు.

కృష్ణునికి యశోదకు సంవాదం ఏకతాళం.

కృ—హెచ్చి మొదవులకు నేను వచ్చి పచ్చికలు మేపి వచ్చెదకరుణావుంచవే
నన్ను గన్నతల్లి మెచ్చిరమ్మనిదీవించవె మదిలో రంజిల్ల॥
య—అచ్యుత నీకు యింతాయిచ్ఛ గలిగి తె పశువులా చెచ్చెర మేపి రాపోరా
కాళియ మడుగూకు జొచ్చినీవై తెపోకురా యీ గతి విను వకు॥
కృ—జనని పాములను జూస్తె ఘనమైన భయము నాకు మనములో గలుగు వేగను
మగుడిని ఈమాటవినుపించకుమి బాగనూతగదు యిచ్చోటు।
య—జగతిలో నీకిలాగు దిగులు గలిగియుంటేను మగుడ మాటాడజాలరా
నా దుసుకుమారా బెగడు నుదిజెందనేలరా వారధిగంభీర॥
కృ—మిగుల రుచిగల్గు తేట మీగడ పెరుగు గలిది సొగసుతో గట్టి తెగా చె
నరివారలలోనా అగణితంబుగ బ్రోవగదె జననినాయనా॥
య—అట్టులైతే నుచలిదిగట్టి తెచ్చితి కోర్కె బుట్టగ కొసరాబాలకా
గోపకులా వెల్మి బుట్టి నెమ్మది విడటాలగా నమ్మరనా బల్మి॥
కృ—దట్టముగను రామదాసూని బ్రోవాదలని మిట్టదొడ్డి పురంబున
మణిమంటపమునా అట్టిటంతు మోదంబున అమరులుభళియన॥

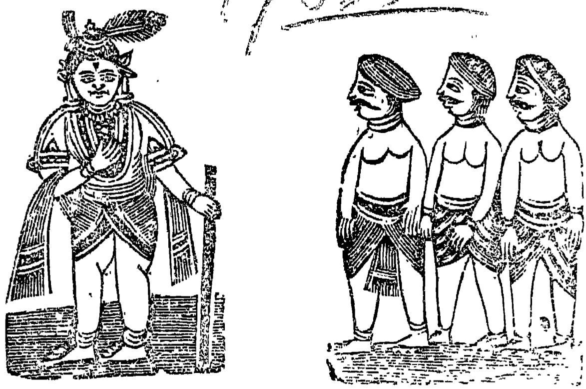
వ॥ అనిన యశోదాదేవి గోపికులతో యేమనుచున్నది.

గీ॥ వేత్ర తనిసువుల నేణుగాన విబోలు • తోడజమడిమీరు దూళ్ళగాయ
కృష్ణనీ పృబాలకుల గూడి చనిమళ్ళి • శీఘ్రముగను యింటు చేరరమ్మ॥

వ॥ అనిన శ్రీకృష్ణుండు నెచ్చెలికాండ్రను గూడి లేతదండంబులు

ందమ్ముగలంబూనుకొని పశువులందలంచి బృందావనంబుంగడచి కాళిందీ కూలంబునకుం బోవ నమకట్టిన గోపాలదేవునితో గోపబాలకులు యేమ న్నారు.

గోపాలులకు కృష్ణునికి సంవాదము ఆదితాళం.

—బాలులారరండి నా మనసుశీలముగనుగొండి
యాలబృందములనన్నిటి యమునా నదికడదోలండీ ॥బా॥
—చాలుచాలురంగా హానిగోపాలకీర్తిభంగా
కాళిందీధరకేగితెనిన్నటి గతియూనునిజముగా ॥చాలు॥
—నన్నుయేమిసూరా ఆందలన్నివచ్చెనూరా
పన్నగమీనదిలోన దెలియక భయము నొందెదరా ॥బాలు॥
—వెన్నడాయికనలము అటుబెనుపన్నగంబుగందూ
గ్రన్ననమనలను జూచితెక్రోధముగలిగిరిత్తమనదూ ॥చా॥
—పాములకును భీతి నొందితె పశులకు నేరీతి
యేమారకగాపుంగగలదిక యిదియేటికిపటురీతి ॥బా॥
—శ్రీమిట్టదొడ్డిపురారి శితనఘూమశ్రీపతిశౌరి
ధూమునకుడై రక్షింపమనుగాని పరమాత్మచనుడికోరి ॥చా॥

వ॥ అని ప్రజల్లై చిన్నలను ధేనువులను యానదీతీరమున యుండ మించి కాళియోరగునివసంబు విదలింపంబూని పూర్వజన్మభాగ్యంబు

నందనచరణ సంస్పర్శనంబునకు యోగ్యంబయిన తత్సమీపంబున విశాల శాఖాకదకబంబుతో నున్న కదంబ భూజంబు నెక్కి.

క॥ డెందముతో పలగర్వము ♦ జెందుచు సమస్తమైన జీవంబులతా
కుందింపుచుండె కాళియు ♦ నిందులో దర్పంబడంతు నేర్పుదలిర్పన్॥

వ॥ అనికృతనిశ్చయుండై కటిశాటిబిగించి కేకిపింఛాకృత కొప్పు బంధించి భుజంబు జరించి పదద్వందంబును గిలించి యమ్మడుగునదుమికి గుబగుబాను ధ్వానంబు జలబరంబున గప్ప మదగజకోదూమంబు చాడ్పున విహరింపుచు న్నసమయంబున కాళియుండు రౌద్రాకారుండై యేమనుచున్నాడు

ఇది శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతత
పద్యము య్యాదున జేర్పబడినది

శా॥ బాలుండొక్కడు వీడు నామడుగు విస్తీర్ణోత్చాలసత్కీ ణాకర
ల్లోలంబై కలగంజరించె నిన్నేలోనుండ జూడరాడు మ
త్కీలాభీల విశాలదుస్సహ విషాగ్ని జ్వాలలు త్పన్నమై
కూలంజేసెద నేడులోకులకు నాకోపంబు దీపింపగన్॥

వ॥ అనితలంచి విజృంభించి నతినీక్షించి పద్మగంధిమొదలుగా గల నాగకన్యలు యేమనుచున్నారు.

పద్మగంధికి కాళియునికి సంవాదం అటతాళం.

పద్మ—పసిబాలని నీవేమో పంతముదలపోసి భోగిరాజా। యెందుజచుటా
కునేడు నిశ్చయము జేసితిరయ్య భోగిరాజా॥

కా—వనితా యెవ్వఁడో కాని వచ్చియీమడుగులో పద్మగంధీ యెంతో ఘ
నునిమాదిక్కు న్నాఁడు గాననేఁబోయెద ॥పద్మగంధి॥

పద్మ—నీవిషజ్వాలకు నింగినేగెటిపక్షి భోగిరాజా జచ్చుఁ గావున వీరెవరో
కాని తెలియదు మనకు ॥భోగిరాజా॥

కా—వనజాక్షిరో నాదు చిత్రమెరుంగని పద్మగంధీ నెవఁడో కాముననచ్చె
గినుక ద్రుంచెద చూడు ॥పద్మగంధి॥

పద్మ—వారెవ్వరో మేటివలెనున్నాఁడిప్పుడు భోగిరాజా। మీరుదూరఁగ బారం
బాత్మ దోఁచకజనకుఁడి భోగివర్యా॥

కా—నారిభయంబేమి నాకవానునియయిన పద్మగంధి। బట్టిపాఁదోలుదు
ను యీబాలుడనగ నెంత పద్మగంధి॥

పద్మ—బాలుఁడో మరిలేక బ్రహ్మాండవరుడేనో భోగిరాజా [illegible] బాలుచాలు
నీకీభూరి సాహసమెందుకు భోగిరాజా॥

కా—నేలూఁగమిట్టాడొడ్డి సీతాదిపునిసాక్షి పద్మగంధి। నేనుహాలాయుధు
గనెంత వారినయినఁ గెల్తు పద్మగంధి॥

వ॥ అనిన పద్మగంధి యేమనుచున్నది.

చ॥ వలదనగఁ ఖగేశునితో హాదొసరించి భయంబుచేతయుం [illegible]
దులోనివసించి యిద్యోడప్రదోష విషంబుల్ గక్కి సర్వదే [illegible]
తులకునగమ్యభ్రష్టుశిన తోఁచితివీచెడు చేష్టకేమహా
బలుపరుదెంచెనో యతనిపాయి జనకండి బిలేశయేశ్వరా॥

వ॥ అనిన ప్రాణవల్లభితో ప్రాణవల్లభుం డేమనుచున్నాఁడు.

క॥ జలజాక్షిమాకట్టను వెరచిపితంగేంద్రుఁడు వేఁచేయుచు న
త్తరిరాక్షుఁడక్క మరినెవ్వరికైనజయింతుమ్మంతాని పుధ్భుతపటిమన్

వ॥ అనిన సన్నద్ధుండయిన పతికి నడ్డంబువచ్చి కేలుగీలుంచుకొని
పద్మగంధి యేమనుచున్నది.

పద్మగంధికి కాళియునికి సంవాదం.

రూపకతాళం.

పద్మ—వలదువలదయార్య ఫణివర్యా ధన్యులతోటి
కలహంబు కేఁగుట గలుగునూహంబు ॥వల॥

కా—లలనా యెవ్వరినయిన లక్ష్యపెట్టకద్రుంచగలను
చెయివిడువుము శీఘ్రముగబోయివత్తు ॥లల॥
పద్మ—నీచేమృతిబొందగ నీచుడనుకొన్నవా రూ
లోచించుకొనరయ్య రూఢిమీరగనూ ॥వల॥
కా—నోచెలినాతో వాదమొనరించనేటికి నా
రోచులు మీరగబట్టి విరోధిఖండించెతు ॥లల॥
పద్మ—పంతమెందుకునాతో భవదీయబుద్ధికిదోచి
నంతిజేయుమి నేనేమనటాలనిందు ॥వల॥
కా—కాంతమిట్టదొడ్డి పురికమలాక్షినయినజే
యింతు సంశయమొంద యిపుడుజనెదానె ॥లల॥

వ॥ అని కాళియుడు కోపాటోపంబునంజని ముకుందునిదాకి యే
మనుచున్నాడు.

కాళియునికి కృష్ణునికి సంవాదం ఆదితాళం.

కా—కోటనీవెవ్వడవుర యిటుజేరి । నామహిమలు తెలియక భూరి
విషభీమంబగు యీవారి । దూరినేడు పలుమారుపీనుచును
గాడిసలిపెటి నే రమణంపెద ॥వోరి॥

కృ — పోరా దుర్మార్గఘనము గలఫణి భూరా
నీమదిలో యేమి విచారా । మును జేశిటు వచ్చినావురా
వారక నీ ఫణి వారములను జెరి । తారుమారు నేనారయ జేసెద ॥ పోరా ॥
కా — మానా । వుండవు నీవు నాతో నా । యుద్ధము చేశవ ఘునజాన
తెలిసమెల్లప్పుడు గలుగూనా । మానకపిను బగిమార్చి వెళ్ళను
గానగలవు మొనగాని విధంబిక ॥ వో ॥
కృ — నేనూ । అల్పమనుజుండను గానూ । నీమద మణచక నిక బోనూ
దురవాక్యములన్నియు మానూ । మానసమున మును బూని
యున్నడు । యే భావములలో నడగించెద ॥ పోరా ॥
కా — యేలా । యిట్లని మెదవుర వ్రజబాలా నీమదిలో గల వారూల
మెల్లణగిపోగ నా భీలా । కాలకూట తాళజాలఘున
కీలలచే నిను గూల జేతునిక ॥ వో ॥
కృ — చాలూ । చాలూ నీ గర్వోక్తులు । క్షణమాత్రములో నఖేలూ
చే నిరసించియు కడు మేలూ । కాలికమిట్ట దొడ్డి పోలున వెలసియు
శ్రీల శ్రితుల కనుకూల పరిచెదను ॥ పోరా ॥

వ॥ అనిన దీర్ఘదృష్ట శయనునకు దీర్ఘ కృష్ణుండేమనుచున్నాడు

క॥ నినుజూచి తెలువుమున్న వునను యెట్లుల గెల్వగలవు నర బాలకా నీ
జననీజనకుల దలచుకొ మనమున అవలీలను నిన్ను మర్ధింతును రా॥

వ॥ అని గర్వదుర్వాహకుండై దర్వీకరుడు లోకేశ్వరుండని తెలియక అల్పముగ పనిగా భావించి కష్ణమూర్తిని తన ఫణములచే నదిమిపట్టినంతలో నందకొమారుడు చేష్టలులేనివాని తెరంగున నున్న జూచి గోపాలబాలురు గోగణంబులు యాముడుకు చుట్టుకొని మిక్కిలి పరితపించుచుండిరి అంతఅక్కడ యశోదా దేవి యేమని చింతింపుచున్నది.

ద్విపద.

కాంతవినవమ్మ నీకు మంగవాయొక్క । చింతయుపుడు నీకు జెప్పెద నేనూ
నా పుత్రుడగు శౌరి నాలమందలను । మేపబోగనె దుర్నిమిత్తముల్ గానా
కడు గనుపించె నా కాశమున నంట । బోడమెమునమున భుగుల్ భుగులు మించు

వుండెకుశినేత్రంబునొయ్యనగదిలె। గుండెఝల్లుఝల్లుమనియెకవలయుతా
క్షిఇదియేమిచిత్రంబు యికనాసుతుండు । పదిలుంతగాకయే పాపకర్మునికోజి
క్కినట్లుగనాదుచిత్తంబులోదోచె । ధ్రువుకునవాడెందుగేడో మిట్టదొడ్డి
పురినాయకునమ్మ పొలతిశెదుకుదము । పరగునారమ్మ సంశయంబేల॥

వ॥ అనిసంతవధూమణి మందగమనలతో బృందావనంబు వెడలిసం
దుంటు గిరికందరంబుల వెతకుచుయెందుగానక యేమనిదుఃఖించుచున్నది.

కీర్తన - రూపకతాళం

సుందరీమణులారా సుతుడై నగోపిందు । డెందుపోయెనో దారు
కడేమి సేయుదునే ॥సుం॥ తరులారమీరయిన తపనియ్యభూషణుడు । చ
రియించినసరణి జెప్పెనాకు ॥సుం॥ ధరణీధరములారా దామోదరునిజా
డ గురిగించరేమాకు యేర్పాటుగాను ॥సుం॥ నానామృగములార నలినా
క్షుగెచ్చోటను పూనియున్నాడో మీరు బోధించుడిపుడు ॥సుం॥ వరవిహంగ
ములారా వసుధమిట్టదొడ్డి పురిశౌరియుక్కడెల్పుడి మ్రొక్కెదాను ॥సుం॥

వ॥ అని మరిన్నేమనుచున్నది

గీ॥ ఏమిసేయుదునమ్మ నేసిపుడుచిన్ని
బాలుడాలంబులును వ్రజార్భకులుయెడము

బోయిరో కాని యీవనంబుననుజూడ
తెలియకున్నది యికయెట్టితెరవు తెల్పు

కీర్తన.

ఇక్కడానే నేమిసేతూ యింతివేగనూ । మాతోయజాక్షునిజాడాదొరకదాయనూ । పాయకమాకే మొకాప్రాప్తమాయెనూ । యీమాయ కెట్లువోర్చియుందుమనసులోననూ ॥యి॥ కాననమంత యునుమీరుకలయదిరుగుడి ఘనసానుగహ్వరములు వెతకిజాడదీయుడీ । ధేనుజాలమెల్లాజనినా తెరగుజూడుడి మదిలోనభయములేక మీరూఢిగాగూడి ॥యి॥ తనయుడాడగుపడినా స్వాములకు తెలిపి ఆరాధనా । జేతూమనుచుమిట్టదొడ్డి శీతామణి ధాముడుగానా । కనకాభరణ బులుగొసి కాంతులు యీనామముడుపూ । ఘనమోదా మొందుచుమీరూగట్టుడీలోనా ॥యి॥

వ॥ అనినసఖీమణులుమణిస్థగితాభరణంబులుదీసి శ్రీకృష్ణరాములను గూర్చిముడుపుగట్టుకొంతదవ్వుచనియశోదాదేవితో నేమనుచున్నారు.

గీ॥ ఇంతిదుఃఖింపగానేలయిచటతూర్పు
కనుపుజనినట్టిమార్గంబుగలదుయిందు
లోనపాటించిచూస్తె నీసూనుడరుగు
అడుగులగుపడెయిదెచూడవమ్మకొమ్మ॥

వ॥ అని యశోద నెడనెడ గోపికలుజూపించు గోపగోష్పదంబుల సందుల నక్కడక్కడికి యవాంకుశకమలకులిశ వ్రజచాపకేతనారి రేఖాలంకృతాభరణంబులయిన హరిచరణంబులబొడగని చొప్పుదప్పకదుగటంబయిన యమునానదితటంబుజేరగబోవుచున్నంతలో గోపబాలకులుయెదురుగావచ్చి యేమనుచున్నారు

కం॥ జలజాక్షినీకొమారుడు వలదనగనుయిందువచ్చివ్యాళముగలమడు
గులోదుమికినంతసర్పము చలమునగరచెనుగదమ్మచయ్యనజూడు॥

వ॥ అనిన యశోదమూర్ఛిల్లి కొంతదడవుకుమేల్కొని యేమనివిలపించుచున్నది.

కేళీకాన — ఆటశాళ.

హాకృష్ణ హాకృష్ణ అయ్యయ్యో । నీపూర్వకృత మేమందు ఆయ్యయ్యో । సూకృతకరనిన్ను జూచివోర్వగలేక । యీక్రూరఫణియేల యిపుడుగరచెనిన్ను ॥హా॥ వలదాని నేనెంత జెప్పినా । వినకవచ్చినాడుగు లో యాచొప్పనా । బలువయినగరళకీలలు గలిగియున్నట్టి । చిలువరాయ సికేలజిక్కియుంటివితండ్రి ॥హా॥ నా పెన్నిధానమా కాంచియు । నిన్ను యీ పాముచేయీడాపించియు । ఆపాపలను బాపిఆనందమొందగ । కాపాడేవా రెందుగలిగియున్నరో లేదో ॥హా॥ శ్రీమిట్టదొడ్డిపురీశ్వర । నిశ్రేయశంకర పరమేశ్వరా । జీమూతవర్ణ రాజీవలోచన చక్రి నా ముద్దునూనుని మన్ననజేయు మొక్కెద ॥హాకృష్ణ॥

ద్విపద.

యేమిసేయుదునేనుయెలనాగలార నా ముద్దుతనయుడు నాలములగాయ
భోరుజనుచుండబోవలదంచు । వారించగానైతి వనమాలిబోయి
వచ్చెనిధమెల్లవ్రజజనూభవులు । వచ్చెరవినుపింపుచేష్టలదలంచి
ముదునాటికైనకోమలనీలవర్ణు మరలబోవలగంచుమలుపంగనైతి
నావంటిక్రూరమానసురాలనేల భూవలయమున దుబుట్టించెబ్రహ్మ
ఇదిగాకనూతనముడింబలోబుట్టిన్ది । మొదలుకొనియీయాసమొందుటే కాని
యెన్నడుసుఖముతానింతైనగనడు । కన్నియకాలకాకనువొక్కకాన్పు

కలిగియిట్లగుటనాకర్మమేమందు । అలతలవిధిదైవమా యశోదాయా
పుడమిమిట్టాదొడ్డిపురినేలుకొన్న । పుడమిజాధిపమమ్ము పోషించవయ్యా॥

వ॥ అని కంటనీరులదొరంచే కట్టుబడినపట్టినిజూచియశోదాదేవిమరి న్నేమనుచున్నది.

వ॥ కాళియునిదర్పమణంచ కృష్ణుడు మూర్ఛిల్లియుండుట.

కీర్తన—ఆదితాళము.

తాళజాలకోమూరక నేను శ్రీకృష్ణరాయా । నిన్ను కాళీయుండెటుగ రచినాడో శ్రీకృష్ణరాయా ॥తా॥ కన్నులుమూయగనే శ్రీకృష్ణరాయా । నీకు వెన్న బెట్టెదవేగమె రార శ్రీకృష్ణరాయా ॥తా॥ సాటిబాలులు వచ్చినారు శ్రీకృష్ణరాయా । వారితోటి యాటలాడుదువులే శ్రీకృష్ణరాయా ॥తా॥ కామధేనువులునీరాకగూర్చి శ్రీకృష్ణరాయా । మేతమానివున్నవిరావేమి శ్రీకృష్ణరాయా ॥తా॥ మున్ను నేబడూరితినను శ్రీకృష్ణరాయా । అలిగి చిన్నబోయినావా తెలియను శ్రీకృష్ణరాయా ॥తా॥ భానుమిట్టదొడ్డిపురిలో శ్రీకృష్ణరాయా । రాముదాసునిబ్రోవ త్వరగా రార శ్రీకృష్ణరాయా ॥తా॥

వ॥ ఇట్లు ఖేదింపుచున్న జనయిత్రియం దనుగ్రహించి చూచు
చున్న కృష్ణు నవలోకించి యశోద యేమనుచున్నది.

యశోదకు కృష్ణునకు సంవాదం చాపుతాళం

య—జలజాక్ష విన్నింత బిలచినప్పటికైన
పలుకకున్నవు పంతమేలా చిన్నిబాలా ॥జల॥

కృ—బలువైనపాముచే బాధలొందితి మూర్ఛ
గలిగెనిప్పుడు కన్నతల్లి కల్పవల్లి ॥బలు॥

య—పుగంబులిన్నేల గరువవచ్చును నాకు
సరగూనదెల్పు కుమారా చంద్రహారా ॥జల॥

కృ—త్వంగాదప్పిచేసిళ్ళు బ్రావబోంయితెసన్ను
దాకించుకొనియుందు సెచ్చె మోసపుచ్చె ॥బలు॥

య—బలిమికినిన్నేల పాముయిట్టులజేసు
తెలియజెప్పర దానినీవు యేమన్నావు ॥జల॥

కృ—అలగినేమున్ను యేగునినీడే తావచ్చి
చలముచే నసుబట్టినాడే అమ్మవగాడే ॥బలు॥

య—కొడుక నీవటకష్టపడనేల భోగినీ
విడుపించుకొని యిందురమ్మా ముద్దులిమ్మా ॥జల॥

కృ—పడిగలచేనన్ను పట్టియున్నది మడుగు
వెడలశక్యముగాదుసుమ్మా మాయమ్మా ॥బలు॥

య—కటకటసీకెంత కర్మముప్రాప్తించె
కుటిలసర్పము జేయగానూధాత్రిలోను ॥జల॥

కృ—తటుకునపట్టదొడ్డి ధాముడనైదిల్వ
హాటమెల్లదీర్చకమానా నీదుయానా ॥బలు॥

వ॥ అనిన నందార్భకునితో నందనాంగన యేమనుచున్నది.

గీ॥ లలితసుకుమారనీలోత్పలంబుచాయ ♦ దనరునీమేనుకాకోలధరునిక్రూర
దంష్ట్రిలకునోర్వలేక చిత్తంబుమొంత ♦ వికలమొందెనో యిటయెట్లు
విడుపజేతు॥

వ॥ అని మరిన్ని.

యశోదకు కృష్ణునికి సంవాదం ఆటతాళం.

య — నా పెన్నిధానమా నందకుమారా । క్రొవ్వులునీకై నరి కేలువేసెనురా॥
కృ — ఆపద వేడలాయె మనరాకపూని । కాపాడుకొంచి యాకి దుపులపూని
య — నీవెలేసిదియెట్లు నిలిచియుందము । గోవులతో నిన్న గూడపత్తము
కృ — భావమందున యిట్లు భ్రాంతి పడకను ! వేవేగ బాంధిమీవి మమములకూను
య — తన నూయిల్లునకునే తాళజాలను । మనసులో దుఃఖ మమ్మాపగ లేము
కృ — జననీగర్భ జ్వాలభీలలుని డి । పెనుమాయ దోచెను పిలువరాకుండి
య — అయ్యయ్యో నా తండ్రి అవనిలోనే । యెన్నెన్ని కేగుదుమెంచు జొత్తును
కృ — చయ్యను పుట్టదొడ్డిస్వామి సాక్షిగను । అయ్యెడనిప్పు పొట్లాడించకి గను॥

వ॥ ఇట్లు భోగిభోగ పరవృత్తుండై కన్నులుముకుళించి చేష్టలులేని వానిఁ తెరగుగున గాసబడుచున్న తనుజునిఁ గాంచి యశోద సొమ్మసిలి కొంత తడవునకు మెల్లమెల్లన దెలసి యేమని ఖేదించుచున్నది.

ఉ॥ హా సుకుమార శౌరిహరి ♦ హా జలజాయత పత్రలోచనా
హా సుగుణాఢ్య వేణుధర ♦ హా వనమాలి విశాలభుజనా
హా సుత హా విరించినుత ♦ హా శిఖిబర్హ పిచండకమ్ములు
మూసి శిరంబు వంచక ♦ మోము జూపర నీకు మ్రొక్కెదన్.

కీర్తన — ఆటతాళం.

నా ముద్దుబాలా । నీవిటుజూడవేమి సుశీలా । సోమునిమించు భాసుర కాంతిగల నీదు । మోము జూపుము నాతో ముచ్చటాడవదేమి ॥నాము॥ యిలలోనలేకా । లేకను మూకు గలిగితివేకా । బలువన్నెనుని పాలబడిపోతే మేమెట్లు । తల లెత్తుకొని సిగ్గుదప్పి యుందుము తండ్రి ॥నా॥ వచ్చిమచ్చికలు । మేయక దూడ లెచ్చునై చికలు । పుచ్చంబు లెత్తి గొబ్బున మడుగు చుట్టుగ । వచ్చిలంబాయనికూయుచున్న విబలక॥నా॥ నేడు నినుగన్న తండ్రిని వేగజూడు నాయన్న । చేకియుండచప్పరము వొందిమదిలోన । పీడించుచున్నారు ప్రేమసెప్పెగల్గి ॥నా॥ భూమిలోయికనూ । శ్రీబ్రొట్టదొడ్డి ధాము తేపకనూ ! రామదాసు నన్ను రక్షించు మనసిసిను । నామంబు దలచుచున్నాడు యిప్పుడు బ్రోవు

వ॥ అని క్రమ్మర.

కీర్తన—అటతాళం.

చిన్నికృష్ణా । యిటురారా నాయన్నకృష్ణా । జున్నుశర్కరపాలు వె
న్నలొక్కటపెడి । గిన్నెలోనిడినాను తిన్నాగగుడుతూవు ॥ చిన్ని॥

గీ॥ జలకమాడించి చలువ ♦ వస్త్రములుగట్టి
వెంట్రుకలుదువ్వి కీల్గంటి ♦ వేసియుంచి
తిలకములుబెట్టి మణిహారములు ధరించి
నిన్ను లాలింతురారమా ♦ నితగుణాఢ్యా॥

కీర్తన

క్షీణభావా । యిందరగోప శ్రేణిబ్రోవా । పాణియందును జీవబంధు
గోష్ఠమునందు । వేణువు బాల్చి వేవేగ బాడుచు నేడు ॥ చిన్ని॥

క॥ చనుదోయిట విసముసుగొని ♦ చనుదెంచిన పోతులేయు చన్నుగుడి చియా
ఘంత్సేళముజయించితి ♦ వినుతామర నీకుసర్వ విషమొక్కొనగా॥

కీర్తన.

కన్నువిచ్చి । చూడరనుప్రసన్న హెచ్చి । మున్నుస్మృతి నీవు దిన్న
కాలముననే । నన్నమాటకు అలగియున్నవ యిప్పుడు చిన్ని॥

క॥ అపాయునిన్ను గరువగ ♦ వాపోయితివో భయాన వ కితివో ము
మ్మోసోర్కొనిపిలిచితివో ♦ సీపాటుగొయికించు కైన నేరనుతండ్రీ॥

కీర్తన

రోలగట్టి । నానేరంబు నీలోదట్టి । కాలనీరదచారుగాత్రకోపంబుచే
పాలుమాలివిమేచేత పవళించియున్నావ ॥ చిన్ని॥

క॥ వ్యాకుముమనుగరువక ♦ నిన్నేలగరచెనురముకుంద నీవుండిన ము
మ్మొబుదుపుగడాయక్కటా ♦ నీలాలకనిన్ను బ్రోవ నేరముకుర్రా।

కీర్తన

యింతానీకు । కోమలమేల శాంతామాను । అంతిరేంద్రియములు
కధిక తాపముగల్గె । వింతిలేటికిరామా వేదనదీర్పుమి ॥ చిన్ని॥

క॥ ఓడింభకవాల్మాపుల ♦ చూడవదెందుకురకండ్ల జూచుచునికమా
టాడవదెందుకురానను ♦ వేడవదెందుకురవెన్న బెట్టుమటంచున్॥

కీర్తన.

రామాదినా । మిట్టాదొడ్డి స్వామియైనా । కామసుందర నిన్ను గలయవచ్చెదనటకు । ప్రామోదముగ గోపాలబాలులతోటి ॥చిన్ని॥

క॥ శౌరినీవుదక్క జగతిలోపలమాకు ♦ మేలిమేమిలేదు వ్యాలమునకు
నీవుజిక్కబడగనిలుతుమెట్టులయుందు ♦ వారిమడుగుజొచ్చివత్తుమిపుడు

వ॥ ఇట్లు యశోదాదేవి పుత్రవాత్సల్యంబున మడుగుజొర సమకట్టి యున్న సమయంబున భగవంతుండగు బలరామమూర్తి యెటువలె వేంచేయుచున్నాఁడు.

శ్రీబలరామమూర్తి నచ్చుట.

కీర్తన—ఆటతాళం.

వచ్చితినేబలరాముడ । చంద్రపయోనిధిసోముడా । తుచ్ఛదైత్యుల నెల్ల చెచ్చెరవధియించి । మచ్చికవెలయ శ్రీఅచ్యుతాగ్రజుడాను ॥వ॥ సీరాయుధంబు ధరియించియు । ఆదిశేషాంశవేలశోభించియు । ధారుణిదారుణ భారాదులగుదుర్వి । చారులందరిబట్టి తారుమారుగజేయ ॥వ॥ రోహిణిదేవి కుమారుడా । నేమరుక్ష్మాధరాధరధిరుడా । బాహుబలంబుచేనాహవం

బునపరము । ద్రోహాపళినిబట్టి సాహసమునగూల్చు॥ వ॥ కోపాములన్నిటిగూల్చియు । మిట్టాదొడ్డిపురంబులోనిల్పియు । భాసురముగ నామ హాసునిబ్రోచిన వాసుదేవునిగూర్చి యీనామయంబున ॥వచ్చి॥

వ॥ ఇట్లువచ్చి సంబాద్యాఖిల గోపగోపాంగనల సాహసంబునకచ్చెరువందినవ్వుచు యశోదాదేవితో యేమనుచున్నాడు.

క॥ పిన్నప్పనీవుయిప్పుడు కన్నులయుండ్రపులొటుకగను క్రొవ్వలతో
పన్నగముయున్నమడుగున క్రన్ననపారజొప్పుటేల కారణమమ్మా॥

న॥ అనిన యశోద యేమనుచున్నది.

యశోదకు బలరామునికి సంవాదం ఆదితాళం.

య—భూమిలోపలనాకు మోమెత్తి నీకువే
నేమని తెలుపుదునో బలరామా ॥భూమి॥
బల—దామోదరుడనేను ప్రేమతోగలుగనీ
కేమియాపదవచ్చెనే కన్నతల్లి ॥దామో॥
య—నీతమ్మునుమడుగులోతూలుచును పాము
చేతజిక్కెగదయ్యా వోబలరామా॥
బల—పీతాంబరునికేమి ఘాతలేదుగాని
భీతిల్లకుమినీవు వోపిన్నతల్లి ॥దామో॥
య—వికటోరగుని ఘోర విషమెక్కిపడియున్న
డికయేటితనయుడు వోబలరామా॥
బల—అకళంకమున కాళి యాహికోడకవచ్చు
సుకుమారునికజూడవే పిన్నతల్లి ॥దామో॥
య—యెందుకుయీమాట నందానుగూడనే
నిందుజొచ్చెదనయ్యా వోబలరామా॥
బల—పొందుగమిట్టదొడ్డి పురిస్వామిసాక్షిగ
తొందారవడకువో వోపిన్నతల్లీ ॥దామో॥

వ॥ ఈప్రకారముగ యశోదను నివారించి యూరడించి కృష్ణునితో యేమనుచున్నాడు.

గీ॥ శౌరితడవేల నిఁకచాలుచాలుతల్లి
దండ్రులాబీటలాలమలో తల్లడంబు
జెందుచున్నారు యీ పిన్న చేష్టలుడిగి
ఫణిమదముదీర్చి రక్షించి బల్పౌరుషమున॥

వ॥ అనిన కృష్ణుండు కాళియుని పడగలదర కాయంబు బెంచియప్పా భోగునితో యేమనుచున్నాడు.

కృష్ణమూర్తికి కాళియునికి సంవాదం.

దర్వు—ఆదితాళం.

కృ—వురగనీదుర్గొవ్వ పరిహరించెదనేడు।పరిగెత్తినీవెందు బారాకురా॥వు॥
కా—నరచాలనాత్మేళభరము గోర్చియింత। పరియంతరమునీవుబ్రతికితివా॥
కృ—బాలూడవనిమళ్ళి గేలిజేసితెనీదు। వాలంబుచేబూనివైచెదరా॥వు॥
కా—చాలుచాలుతుఅట్ల యీలోనవిషముచేతూలి యివ్వుడుమెంతుతూగాడుగ॥
కృ—వెక్కిరించకురానీ చెక్కిళ్ళన్నిటినిబట్టి ప్రక్కలింపగజేసివంచింతురా॥
కా—అకార్యముగమాటలాడాకుమిట్టదొడ్డిపక్కడాలునిన్నుబంధింతురా॥

వ॥ అనిన వాసుదేవుండు సర్పమును గిరగిరంద్రిప్పి నేలంజరచివిషంబు కన్నులందనయుచుండగ రత్నాలంబులపై జేరి యోటువలెసతంనము సల్పుచున్నాడు.

డిండిపము.

తాండవమొనరింతుర్ మోదమున తాండవమొనరింతుర్ । కుండలిపతిమణిమండలములపై డిండిమయనుచును రెండుపదములిడి ॥ తాం॥ తాధిత్తాధిత్త త్తాధిత్తా ధిత్త త్తాధిత్తాధిత్త దిద్ధిమితక్కిట । పిల్లనగ్రోవియుమెల్లన బాడుచు । ఘల్లనిగజ్జెలుకాళ్ళ మ్రోగగను ॥ తాం॥ తాధిత్తాధిత్త త్తాధిత్తా ధిత్త త్తాధిత్తా ధిత్త దిద్ధిమితక్కిట నవ్వుచు వేల్పులు పువ్వులుఝల్లనరువ్వగ బంగరుమువ్వలు మ్రోయగ ॥ తాం॥ తాధిత్తాధిత్త త్తాధిత్త ధిత్త త్తాధిత్త దిద్ధిమితక్కిట కణకణకరకంకణములు ఝుణఝుణ కిణకిణకిణకిణకిణేలు మ్రోయగను ॥ తాం॥ తాధిత్తాధిత్త త్తా ధిత్తాధిత్త త్తా ధిత్తాధిత్త తద్ధిమితక్కిట । శ్రీమిట్టదొడ్డిస్వామిని బిలచుచు । రామదాసునిజనోము ఫలించగ ॥ తాం॥ తాధిత్తా ధిత్త త్తాధిత్తా ధిత్త త్తా ధిత్తాధిత్త తద్ధిమితక్కిట ॥ తాండ॥

వ॥ అయ్యవసరంబున పద్మగంధిమొదలగు నాగకన్యలును యేతద్వృత్తాంతంబు దెలిసి వచ్చి హరిచరణప్రహారణంబులం బడగలాడసివాచ్చి నచ్చిన క్రియబడియున్న పెనిమిటిని సంగముం గొనుచు సఖీతత్పరులై సర్వజ్ఞునిగా కృష్ణుని భావించి యప్పరంధామునకు దండప్రణామంబులాచరించి నిటలతట ఘటిత కరములులై యెటువలె స్తుతింపుచున్నారు.

పద్మగంధికి కృష్ణునికి మంత్రికి యశోదకు
బలరామునికి కాళీయునికి సంవాదం.

శ్రీ రాజీవనేత్ర ముకుంద ♦ నగధర శౌరి కరుణార్ద్రచిత్త
ను నిగమగోచర విష్ణు ♦ పన్నగశయన పాపహరణ
హ శంఖచక్రధృత పాణి ♦ వైకుంఠలోకేశ వాసుదేవ
శవేదండ ... ♦ మునిజనార్చిత పాద మోక్షభక్త
లయిక చాలు చాలు స్వామి ♦ ... బట్టి ధరయందు నిగ్రహంబు
తెన స్వ్యమాజింతేశ ♦ భిక్షమిప్పుడు పెట్టండి పేరిమదలచి॥
రిన్నేమని కీర్తింపుచున్నారు.

త్రిపుట తాళం

హోశసన నే చింతిన్నావని | నాటునోహరు నాదరించుమని॥
ముకశినీ సుభర్తృకోర్కెంబు | నేనూరక దీర్చ పుడు నిజంబు॥
నై నమధుపూవనని | పంకోష పరచ నవవేడ్క బూని॥
ధాత్రిత్రోత్ర్య మేను | శివలష రచ చేట్టుబూను॥
లోచన హా భోసి | అధిక గర్వమునం జెదతూగి॥
చే నెంతవిఘ్నంబినాను | ... వజాణ డాయెను॥
నా ... నిన్ను | ... కముగ మీ బోధించు మతిని॥
సి ... హి ... తగ ... సిగాని | ... ను పెల్లార్చ మూని
ని ... గా ... మయం బుగాదు

య.—నాగసతినౌరినాపమాటవినడు । బాగుగనుమీరే బ్రితిమాలుకొనుడు
పద్మ—నీలాంబరనాథుపతినేలగను । నీలసమకాయునికవిడ్వమికనూ॥
బల—సద్గుణా నాగశిశుజాలు కాళియుని । సాగసుతో బ్రోవజూడుమత్రివ్రియునీ
కృ—అగణితనగమిరాడినభంగి । మిగులపోషింతు జగతినుప్పొంగి॥
బల—తరళనయనసీ ధవునిమాధవుడు । స్థిరునిగానుంచుచి తించకిపుడు।
పద్మ—ప్రాణనాథసిప్రాప్త మేమందు । వేణుధారుని వినుచుతింతుముందు॥
కా—పరమపురుషనీపదములు గొకు । దొరికెనికపూర్వ దోష మెన్నకు॥
కృ—ఉరగనీగర్వముడుగుటకును । పరగనే మెచ్చి పాలలంచెదానూ।
కా—దేవుదేవుడని తెలియక నేను । యీవిధము నొందిట మేలాయెనూ
పద్మ—వాసుదేవ దేవరఙకళ్యాణ । శాసనము మువ్వడి సన్మానిత్రాణా॥
కృ—హాసమాధనమిట్టవొడ్డిగాము । దానునేలెద ధరణిలోప్రేమూ॥

వ॥ అనిన కృష్ణునితో నాగకన్యలు యేమనుచున్నారు.

గీ॥ మమ్ము పెండ్లిజేయుమా ప్రాణవల్లభ ప్రాణమిచ్చి కాపుభక్తవరద
నీవుజేయుపెండ్లినిత్యంబు భద్రంబు పిన్ననాటిపెండ్లి పెండ్లిగాదు॥

ఈపద్యము శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతములోనిది
యింక లోజేర్పబడియెను.

వ॥ అనియిట్లు నెనపెనిమిటి బ్రోచుకొనగోరెడు భుజగపత్నులయందు శర
ణాగతవత్సలుండైన పుండరీకాక్షుండు కరుణించిచరణ ఘట్టంబు చాలించి
తొలగిన నెట్టకేలకు ప్రాణేంద్రియములమరలంబడసిచిదిసి నలిగినతలలు
సవరించుకొని వగవుగదుర భుజగపతి జలజనయనునికి నంజలిజేసి మెల్లన
నిట్లనియె

క॥ నా పుణ్యసేమిజెప్పుదు నీపాదరజంబుగంటి నేసనకాదుల్
నీపాదరజము గోరుదు రేపదమందున్న నయినని జెమేలుహరీ॥

వ॥ అనివిన్నవించిన కాళియుని వలుకులు విని నవధరించికార్య
మానసుండయిన సర్వేశ్వరుండతనికిట్లనియె.

గీ॥ ధేనువసుపయములు శ్వమానపులిమడుగు నీవుద్రావుదురు షణీంద్ర యిందు
నిల్వగదమునీవుసీ బాంధవులుసీను సతులునుతులుజచుడిసాగరమునకు

వ॥ అని యుపన్యసించినవిని కాళియుండేమనుచున్నాడు.

కాళియునికి కృష్ణునికి సంవాదం ఏలలు.

కా—నందాసుతగోవిందశౌరిముందు నేజేసినయట్టి ॥ మందబుద్ధులుమది
లో నెంచకు అల్లవోవో కృష్ణదేవా సందియము గలిగి కోపించాకు॥
కృ—దంనాశూకవరేం నానిన్ను పొందుగారక్షించితిని యిందు నుండవలదు
పోపొమ్మికరత్నాకరద్వీపమందు జేరుమినన్ను మదినమ్మి॥
కా—జలజాక్షనీయాజ్ఞదీరుజనియెదగానిఖగరాజు ధరణిలోననుదండించుగా
న అల్లనోవో కృష్ణాదేవ గరచితికిది దెల్పుమీలోనా
కృ—పరగానీతలలందుమత్పద పద్మలాంఛనముంకజూచి గరుడుడునినుబ
ట్టాడించుక కరుణించుపొమ్మినిరతము నాయాజ్ఞనుంచక॥
కా—తామరసాక్షనీదివ్యనామముస్మరియించుచున్న యేమిచేసినసేవచేయు
మీ అల్లవోవో కృష్ణదేవా మామకాండకుబోదుముస్వామి॥
కృ—భూమిమిట్టదొడ్డిపురంధాముడనై నిత్యబిచుక రామునా పార్పుతు
డనై నేనూ దాసులందరికి క్షేమమొసగెద భూరిదయతోను।

వ॥ అనినకాళియుడు నస్పర్ధామునకు నవ్యదివ్యాంబరాభరణ రత్నమాలికానులేపనంబులు సమర్పించి తేటికాండంబులకు దండయగు నీలోత్పలంబుల దండనిచ్చి పుత్రమిత్రకళత్రసమేతుండయి బహువారంబులై వారంబుచేసి పలగొని మ్రొక్కి లేచి వీడ్కొనిరత్నాకర ద్వీపంబునకుజనియె అప్పుడు దివ్యగంధాంబరసువర్ణమణిగణమాలికాలంకృతుండై మడుగువెడలివచ్చిన మాధవునింగనియుపలాలించి యశోద యేమనుచున్నది.

గి॥ చిన్నికుమారఫణి వరునిచేతజిక్కి । బ్రతికివచ్చితివా భళాభళిరనీవు
పుట్టినదిమొదలుగండము దీటువలెనె । నచ్చెతప్పాను మాదశవలన
తార । గోష్టముకు బోదమిపుడు గోగోపకులతో॥

వ॥ అని యశోదాదేవి రోహిణీసమేతులయిన గోపికలను నందను నందాదిగోపకులను బలభద్రుడును పరమానందబులంబొంది ముకుందునితోడను గోసముదాయంబులతో నిజనివాసంబునకుంజనిసుఖంబుగనుండిరి

క॥ ఈసచ్చరిత్రము చదివిన । వ్రాసిన వినిపించినట్టివారలకును సీ
తాసహితుడయినరాముడు । భాసురసౌఖ్యములొసంగి పరిపాలించుగా॥

మంగళహారతి.

జయజయ మంగళం । మహోత్సవమంగళం। పక్కి మెక్కి మీఁడ యనుజిక్కి వెనువెన్నుజయినెక్కి చనిపోవుతెడ గ్రక్కిరిసియు । మిక్కిలిగ విందులను మెక్కియ తపసులకో । సొక్కినపసిడితమ్మిపొక్కిలికిని॥ జయ॥ ౧॥ చల్లమడయల్లుడు నల్లమెయిగండ్లదొం గొల్లగను వేవలల చిల్లవయిని । చెల్వలలపసిడి దువ్వల్వ తెరగప్పినాపు లోల్లగపరున్న పెనుపల్వపగకు ॥జయ॥ ౨॥ అలుయగుకల్మిదవనాలు యెదపేరులలో పాలుపడియుండ కెంగేలులందు । మేలుజలవేమొదలవాలు తెలికయిమవయి । గీలుకొనిపట్టి కరివేలుపునకు ॥జయతు॥ ౩॥ బోల్చియదివేషములుదాల్చి పొలిదిందులనుగెల్చి మరినేలబడఁగూల్చి పుడమి । సిల్చిజడదార్ల పెతదల్చి కనికరమును వెదల్చి సాకెన గొల్లబల్చిరుకకు ॥జయతు॥ ౪॥ నేనువాడిక నెనరుజూపుమని రామదాసుతోడ నాయనను కొనియాడుకొనసూ । వేడుకతో కట్టదొడ్డిపీపు కనకడలిపట్టి తోడుతనునెలకొన్న రేడుకెపుడు॥ జయతు॥ ౫॥

క॥ మదదైత్యమదోద్వాసన । పరమేష్ఠిగిరీశనూత ప్రణవాత్మకభా
సరహోమధీశలోచన । కరుణామృతపూర్ణ సింధుకల్యాణనిధీ॥

మాలిని॥ దివిజనయనరామా దేవసంతోషధామా
పవనతనయనామా భండనానందభీమా
సవనసంతోషా సచ్చిదానందవేషా
వివిధభువనపోషా వేదవేదాంతభూషా॥

గద్య॥ ఇది శ్రీసీతారామ చరణారవింద మరంద పానానందోది
తాయమాన మానసుండును కౌండిన్యసగోత్రపవిత్ర
రావార సుధాకర లింగనమంత్రి పుత్రుండును
కామాంబా పుత్రుండునునగు రామదాస
ప్రణీతంబయిన కాళింగమర్దనము
యక్షగానము సమాప్తము

సు. పూ. ...

హానకం రడియోఘ న య న

నెం. 45 జెమిస్ట్రీటు, శికిందాౢబాదు.

మీకేరకమైన గ్రామఫోనులు, రికార్డులు, రేడియోలు, హార్మోనియములు, కావలయుననినను మాయొద్ద సరసమైనధరలకు లభియింపఁగలవు. డాంబికములగు ప్రకటనలజూచి మోసపోక నొకతూరి మాషాపునకు దయచేసి మావ్యాపారముయొక్క మంచిచెడుగుల విచారించిన సరియగు నమ్మకము మీకు చిక్కఁగలదు. మాకడదొరకనిదైనను ఆర్డరిచ్చిన తెప్పించి సకాలమునకు సప్లయిచేయగలము.

శ్రీ బాలాత్రిపురసుందరీ ముద్రాక్షరశాల

మా ముద్రాక్షరశాలయందు చిన్న కార్డు మొదలుకొని పెద్ద పోస్టరువఱకు ముద్రించుచున్న విషయము మీ రెఱిఁగియే యున్నారు. ఈ పట్టణంబునఁగల ముద్రాక్షరశాలలన్నిఁటిలోఁ జౌకయయిన రేట్లుగలది మా ముద్రాలయమే. మా ముద్రాలయంబున నన్నిరకముల గ్రంథములును చవుకధరలకు లభియింపఁగలవు. ఏవిషయమైనను నిర్దుష్టముగా నచ్చువేయించి సప్లయి చేయుటకుఁదగిన పండితుల నేర్పఱచియున్నాము. అచ్చుపనులకు గాని, మీకు కావలసిన పుస్తకములకుగాని వెంటనే యొక ఆర్డరును పంపి మా వ్యాపారముయొక్క మంచిచెడ్డల గ్రహింపఁ గలరని కోరెదము. వలసినచో క్యాటలాగును బంపుకొనెదము.

7090 వడ్లబజారు శికింద్రాబాదు.	చందా నారాయణశ్రేష్ఠి ప్రొప్రయిటర్

వేద వేదాంగ చంద్రిక.

(గ్రంథకర్త:- మహాకవిశిరోమణి చిప్పకుల అప్పయ్యశాస్త్రిగారు)

ఈ గ్రంథమందు వేదస్వరూపము, వేదావిర్భావము, వేదాపౌరుషేయత్వమందుఁగల మతమతాంతరముల సామంజస్యము, సందేహనిరాకరణము వేదము సంపూర్ణమా కాదా యను శాస్త్రవిషయచర్చ, యింద్ర, వరుణాదిదేవతల నామములు వేదములందుండుటంబట్టి యవి నవీనగ్రంథము లేలకావు? వేదచతుష్టయశాఖోపశాఖా విభాగమునందు శాస్త్రనిర్ణయము. బ్రాహ్మణభాగము స్వతఃప్రమాణమా పరతఃప్రమాణమా? వేదములునిత్యములా? మున్నగు, వేదవిషయములును, షడంగావశ్యకతయు, శిక్ష, కల్పము, వ్యాకరణము నిరుక్తము, ఛందము, జ్యోతిషములను శాస్త్రముల స్వరూపవర్ణనమును ఫలితజ్యోతిషము సత్యమా? కాదా? యను విషయముఁ గూర్చిన నవీనుల సందేహములకు సమాధానములు, ఉపసంహారములు, మున్నగు వేదాంగవిషయములును మనోహరముగా సులభశైలిని విద్వద్వర్యులు మెచ్చునట్లువ్రాయబడినవి. ఈ గ్రంథమును జదివినవారికి వేద వేదాంగములందుండెడి విషయములు దెలియుటయే కాక మహిమయుఁ జక్కగాఁ దెలియఁగలదు. అనేక వ్యయప్రయాసలకోర్చి క్రొత్తగా వ్రాయించియున్నాము. ముందుగా నార్డరిచ్చిన వారికి పోస్టేజి మిగులఁగలదు. అచ్చుపడుచున్నది. సుమారు 200 పేజీలుండఁగలదు. కొలఁది ప్రతులనే ముద్రించుచున్నాము. చదివి యానందింపఁదగినది త్వరపడుఁడు.

వలయువారు:—

చందా నారాయణ శ్రేష్ఠి,
బుక్సెల్లర్, జనరల్ బజారు.
బ్రాంచి:—మార్కెట్
సికింద్రాబాద్ [దక్కన్]

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

కాళింగమర్దనము

యక్షగానము.

క॥ శ్రీరామ దయానిధి సుర
యారాతివిరోధి సుంద • రాకారమహో
ధీరావన త్వత్పదములు
నారాధించెదను వేగ • నన్నేలగదే.

ఉ॥ సారసనేత్రునిన్ హరుని • స్రష్టను సింధుసుతన్ భవానినిన్
శారదనున్ గజాననుని • సంస్కృత యాంధ్రకవీశ్వరావళిన్
కారణదేశికేంద్రుని బి • కాశిత భాగవతార్యవర్యులన్
కోరిదలంచి మ్రొక్కెద న • గోరిత భక్తిరసంబు జిల్కఁగన్.

సీ॥ వాసికెక్కిన శ్రీభాగ ◊ వతపురాణ
మందుగల దశమస్కంధ ◊ మందు పూర్వ
భాగమున యొప్పు కాళింగ ◊ మర్దనంబు
అందముగ జెప్పి హరికర్ప ◊ ణంబు జేతు.

వ॥ అవధరింపుము కథాక్రమం బెట్టిదనిన.

గొల్లభామలు లాపనము.

కం॥ శ్రీకౌసల్యాతనూభవ ◊ పాకారివినోదయుంజ ◊ భామవిశేషా
రాకాశశిబింబానన ◊ సాకేతపురీశరాఘవ ◊ సన్మునిక్షేమా.

దరువు—అట తాళము.

గొల్లయింతులాము | వచ్చితిమింపుగ | మొల్లబంతులాము | వుల్లాసమునగూడి పల్లెలు పట్నాము | తెల్లదిమ్మరిపాలు చల్లాలు చేసుమ్మేటి ॥గో॥ ౧॥ కంజనేత్రిలామూ | కాంచనతుల్య మంజుగాత్రలామూ | వంజూరవరకంజ పుజములలోదైత్య | భంజనునే ప్రొద్దు కంజిల్లజేసేటి ॥గో॥ ౨॥ నీలవేణులామూ | నీరదకుంద్ర శ్రీవాణులామూ | లోలాక్షి కాళిందికూలామునందున | చాలాగా తీగ వసుమయాలలూగుచుండె ॥గో॥ ౩॥ ధీరబంధులామూ | సౌగంధకర్పూరగంధులామూ | కోకిలకూడిదొడ్డి పౌరజానుండైన | నాంతిజాతుని సారెసారెకు సేవించె ॥గో॥ ౪॥

నంబుగ ప్రజల ♦ సాకేటినందును మేలునట్టిరే
గోయాలమందల ♦ ప్రభావముచేతను పాడిపంటలుం
సుఖంబుగాంచి కొదు ♦ వేమియు లేక వెలుంగుచున్నయా
లకుఁ వినోదమును ♦ గూర్చెడి గొల్లవధూంట్లమే సఖి.

చెలికత్తె వాక్యం.

నిన్నియలనగవె ♦ వేగమాకు సంతసంబాయె గాని యో భామలార
ుగ దెర వెడలిమీ ♦ చిత్తమందుని శేషముల్ దెల్పుడిగల గౌరవముగ
॥ అమ్మా—వోయమ్మా.

తెరవెళ్ళే కీర్తన—ఆదితాళం.

ందిరా దేవి మాయమ్మా । వందనంబులు జేతుమమ్మా । సుందర
నందముగను మా । యందునకోరిక జెందజేయుగదె ।ఇ॥౧॥ తల్లీ
మీమ । ఇల్లా మొగ్గిక్కుచుందుమా । సులభముగయా నల్లనయ్య
పడె శోభిల్లజేయుగను ।ఇం॥ ౨ భూమివిట్టదొడ్డిపోరి । రాను
నిజేరి । ప్రేమతోగాంచిన భామసంస్తుతి । శ్రీమతుని యానస్వామి
ం ॥ఇం॥౩

ద్విపదం.

వు సంకోచంబు లేక । మాముచ్చటాలించు మమ్మయెల్లన్న

తెల్లవారకమున్నె దిగ్గునలేచి । యెల్లకోడలకు చెయ్యెత్తి మ్రొక్కియును
స్నానముల్ జేసి వస్త్రంబులుం గాల్చి ॥ పూసిహరిద్రము న్బూసి కస్తూరి
తిలకముల్దేర్చి సొగసైన కాటు । కలుదీర్చి పైడి భూషణముల్ధరించి ।
అల్లంబు సైంధవం బాగంగ రేణి । పల్లవంబులగూర్చి పైడికుంభముల
దక్షిద్రచ్చితద్ధయు ద్రచిజేసినట్టి । అధిక తేజోవంత మైనట్టి చల్ల
ఘటములనింపి చక్కగనమ్ముటకై । దిటమున వేంచేసితిమి మిట్టదొడ్డి
వురిసివాసుండయిన భూసురాపతిని । స్మరియింపుచును మేముజంటబాయకను

గొల్లభామల కీర్తన.

చల్లోయమ్మా । చల్లగొనరెమ్మా । తెల్లనిచాయల నుల్లసిల్లెడి గొల్ల ॥చ॥ ౧॥ పాలోయమ్మా । పాలుగొనరెమ్మా । నీలములకునరిబోల నిత్తుము గొల్ల ॥చ॥ ౨॥ వెన్నోయమ్మా । వెన్నగొనరెమ్మా । పున్నమ చందురుకన్న మించుగొల్ల ॥చ ౩॥ నెయ్యోయమ్మా । నెయ్యిగొనరెమ్మా చయ్యనమిట్టదొడ్డి స్వామికింపగు గొల్ల ॥చ॥ ౪॥

సీ॥ మాద్దుకృష్ణునితోడిముఖ్యంబుగనయాట ♦ సాగుచుండెడిబోటినమ్మ నేను
చిన్నికృష్ణునితోడి చెంగలి పుచునవ్వ ♦ నవ్వుచుండెడి చాననమ్మ నేను
బాలకృష్ణునితోడి పంతంబుగట్టియు ♦ నాట్యమాడెడికొమ్మ నమ్మ నేను
మేటికృష్ణునితోడి మేళంబుగను చెంగ్య ♦ నటుచుండెడియింతినమ్మ నేను
హరికిమెప్పైనపవిజేతు నమ్మ నేను ♦ నమ్మతిగ గౌరినర్పింతు నమ్మ నేను
నందనుతునందముగ దల్తునమ్మ నేను ♦ తమ్మికంటినిగనుగొందునమ్మ నేను

కీర్తన.

నందయశోదా బాలసుందరాకార । చందనార్చితమాని బృందమందారా ॥నం॥ ౧॥ వేణుగానలోలచక్రపాణిగోవిందా । క్షోణిభారదూరదీన త్రాణపానంద ॥నం॥ ౨॥ కేకిపింఛావతాళ సద్వేశసంతోషా । గోకుల భూవ కల్యాణశ్లోకసంభాషా ॥నంద॥ ౩॥ చారుమిట్టదొడ్డి పాలినీరజేక్షణా వరదాభయకాయ సత్యవారరక్షణా ॥నంద॥ ౪॥

వ॥ అమ్మా! మాయిండ్లకు మేముబోయివత్తుమేకొమ్మా.
పద్మగంధి మొదలగు నాగకన్నియలు రావడము,